

## Wybrane dane finansowe ze sprawozdania finansowego

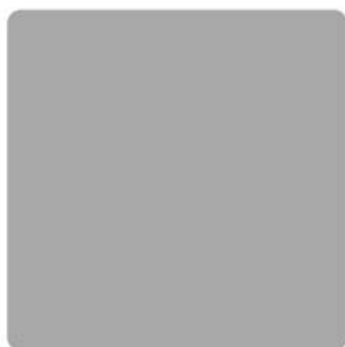
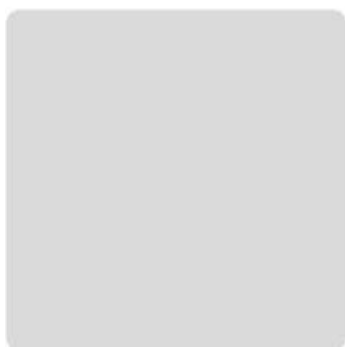
	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 26.02.2018 do 30.06.2019
Wynik z tytułu odsetek	6 361,4	365,8
<b>Wynik na działalności podstawowej</b>	<b>6 164,1</b>	<b>365,5</b>
Koszty działania	-10 386,0	-1 698,7
Zysk brutto	-4 476,2	-1 333,1
<b>Zysk netto</b>	<b>-3 636,6</b>	<b>-1 197,5</b>
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	-17,32	-9,98

	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.06.2018
Należności od banków	369 682,8	111 534,9	118 416,0
Papiery wartościowe	177 703,2	0,0	0,0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 320 666,4	0,0	0,0
<b>Aktywa razem</b>	<b>1 874 873,3</b>	<b>116 187,7</b>	<b>120 602,1</b>
Zobowiązania wobec innych banków	1 600 350,5	0,0	0,0
<b>Zobowiązania razem</b>	<b>1 606 637,7</b>	<b>3 877,2</b>	<b>1 799,6</b>
Kapitał akcyjny	210 000,0	120 000,0	120 000,0
<b>Kapitał własny razem</b>	<b>268 235,7</b>	<b>112 310,5</b>	<b>118 802,5</b>

## Podstawowe wskaźniki

	stan na 30.06.2019	stan na 30.06.2018
<b>ROA</b> - wskaźnik zwrotu na aktywach (%)	-0,19%	-0,99%
<b>ROE</b> - wskaźnik zwrotu z kapitału (%)	-1,36%	-1,01%
<b>DR</b> - wskaźnik ogólnego zadłużenia (%)	85,69%	1,49%
<b>TCR</b> - łączny współczynnik kapitałowy (%)	25,78%	nie dotyczy*
<b>LR</b> - wskaźnik dźwigni (%)	14,20%	nie dotyczy*
<b>LCR</b> - wskaźnik pokrycia wypływów netto (%)	148,61%	nie dotyczy*

\* W 2018 r. ING Bank Hipoteczny S.A. nie prowadził działalności bankowej, a w konsekwencji nie podlegał obowiązkom wynikającym z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. oraz powiązanych regulacji, m.in. dotyczącym ujawnień w zakresie adekwatności kapitałowej.



# ING Bank Hipoteczny S.A.

Śródroczne skrócone  
sprawozdanie finansowe  
za okres sześciu miesięcy zakończony  
30 czerwca 2019 roku

## Spis treści

<b>Śródroczne skrócone sprawozdanie Finansowe ING Banku Hipotecznego S.A.</b>			
<b>Rachunek zysków i strat</b>	<b>3</b>	5.11. Rzeczowe aktywa trwałe	44
<b>Sprawozdanie z całkowitych dochodów</b>	<b>4</b>	5.12. Wartości niematerialne	44
<b>Sprawozdanie z sytuacji finansowej</b>	<b>5</b>	5.13. Inne aktywa	44
<b>Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym</b>	<b>6</b>	5.14. Zobowiązania wobec banków	45
<b>Sprawozdanie z przepływów pieniężnych</b>	<b>7</b>	5.15. Rezerwy	45
<b>Polityka rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające</b>	<b>8</b>	5.16. Inne zobowiązania	45
		5.17. Skumulowane inne całkowite dochody	46
		5.18. Zyski zatrzymane	46
		<b>POZOSTAŁE NOTY</b>	<b>47</b>
1. Informacje o Banku	8	5.19. Wartość godziwa	47
2. Istotne zdarzenia w I półroczu 2019 roku	10	5.20. Wskazanie czynników, które mogą mieć wpływ na wyniki finansowe w kolejnych kwartałach	48
3. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	10	5.21. Pozycje pozabilansowe	48
4. Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej	11	5.22. Sezonowość lub cykliczność działalności	48
5. Istotne zasady rachunkowości	15	5.23. Transakcje z jednostkami powiązanymi	48
6. Porównywalność danych finansowych	37	5.24. Transakcje z personelem zarządzającym i pracownikami	51
7. Noty do sprawozdania finansowego	38	5.25. Zatrudnienie	52
<b>NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT</b>	<b>38</b>	5.26. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	52
5.1. Wynik z tytułu odsetek	38	<b>ZARZĄDZANIE RYZYKIEM I KAPITAŁEM</b>	<b>53</b>
5.2. Wynik z tytułu prowizji	38	5.27. Cele i zasady zarządzania ryzykiem	53
5.3. Wynik z pozycji wymiany	39	5.28. Organizacja zarządzania ryzykiem	55
5.4. Koszty działania	39	5.29. Ryzyko kredytowe	58
5.5. Odpis z tytułu strat oczekiwanych / odpisy na utratę wartości aktywów finansowych	39	5.30. Ryzyko płynności i finansowania	69
5.6. Podatek dochodowy	40	5.31. Ryzyko rynkowe	70
5.7. Zysk przypadający na jedną akcję	41	5.32. Zarządzanie Ryzykiem Modeli	71
<b>NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ</b>	<b>42</b>	5.33. Ryzyko Operacyjne	71
5.8. Należności od banków	42	5.34. Ryzyko braku zgodności	72
5.9. Kredyty i inne należności udzielone klientom	42	5.35. Ryzyko biznesowe	73
5.10. Dłużne papiery wartościowe	43	5.36. Zarządzanie kapitałem	74
		5.37. Łączny współczynnik kapitałowy	75
		5.38. Bufory kapitałowe	77
		5.39. Dźwignia finansowa	77

## Rachunek zysków i strat

za okres od 1 stycznia 2019 do 30 czerwca 2019 r.

	Numer noty	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 26.02.2018 do 30.06.2018
Przychody odsetkowe, w tym:	5.1	9 573,3	365,8
obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej	5.1	9 573,3	365,8
Koszty odsetkowe, w tym:	5.1	-3 211,8	0,0
<b>Wynik z tytułu odsetek</b>	5.1	<b>6 361,4</b>	<b>365,8</b>
Przychody z tytułu opłat i prowizji	5.2	48,2	0,0
Koszty prowizji	5.2	-230,1	-0,2
<b>Wynik z tytułu prowizji</b>	5.2	<b>-181,9</b>	<b>-0,2</b>
<b>Wynik z pozycji wymiany</b>	5.3	<b>-2,4</b>	<b>0</b>
<b>Wynik na pozostałej działalności podstawowej</b>		<b>-13,0</b>	<b>0,0</b>
<b>Wynik na działalności podstawowej</b>		<b>6 164,1</b>	<b>365,5</b>
Koszty działania	5.4	-10 386,0	-1 698,7
Odpis z tytułu strat oczekiwanych / odpisy na utratę wartości aktywów finansowych i rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	5.5, 5.9	-254,3	0,0
<b>Zysk brutto</b>		<b>-4 476,2</b>	<b>-1 333,1</b>
Podatek dochodowy	5.6	839,6	135,7
<b>Zysk netto</b>		<b>-3 636,6</b>	<b>-1 197,5</b>
Liczba akcji		210 000	120 000
Zysk na jedną akcję zwykłą - podstawowy (w zł)	5.7	-17,32	-9,98
Zysk na jedną akcję zwykłą - rozwodniony (w zł)		-17,32	-9,98

W okresie zakończonym 30 czerwca 2019 ani w odpowiadającym okresie od 26.02.2018 do 30.06.2018 nie wystąpiła w Banku działalność zaniechana.

Rachunek zysków i strat należy analizować łącznie z notami do sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

## Sprawozdanie z całkowitych dochodów

za okres od 01.01.2019 do 30.06.2019

	Numer noty	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 26.02.2018 do 30.06.2018
<b>Zysk netto za okres sprawozdawczy</b>		<b>-3 636,6</b>	<b>-1 197,5</b>
<b>Pozostałe całkowite dochody netto, w tym:</b>		<b>-8,8</b>	<b>-</b>
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		-8,8	-
Niezrealizowany wynik z wyceny papierów wartościowych HTC&S	5.16	-8,8	-
w tym podatek odroczony		2,1	-
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:		-	-
Zyski / straty aktuarialne	5.16	-	-
w tym podatek odroczony		-	-
<b>Całkowity dochód netto za okres sprawozdawczy</b>		<b>-3 645,4</b>	<b>-1 197,5</b>

Sprawozdanie z całkowitych dochodów należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

## Sprawozdanie z sytuacji finansowej

stan na 30 czerwca 2019 roku

	Numer noty	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018
<b>Aktywa</b>			
Należności od banków	5.8	369 682,8	111 534,9
Papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5.10	24 728,8	0,0
Papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	5.10	152 974,5	0,0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5.9	1 320 666,4	0,0
Rzeczowe aktywa trwałe	5.11	1 311,0	104,1
Wartości niematerialne	5.12	2 312,6	2 808,5
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		0,0	11,9
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		2 483,5	1 641,8
Inne aktywa	5.13	713,7	86,4
<b>Aktywa razem</b>		<b>1 874 873,3</b>	<b>116 187,7</b>
<b>Zobowiązania</b>			
Zobowiązania wobec innych banków	5.14	1 600 350,5	0,0
Rezerwy	5.15	382,9	382,9
Inne zobowiązania	5.16	6 287,1	3 494,3
<b>Zobowiązania razem</b>		<b>1 606 637,7</b>	<b>3 877,2</b>
<b>Kapitał własny</b>			
Kapitał akcyjny	1.3	210 000,0	120 000,0
Kapitał zapasowy – agio		62 191,1	0,0
Skumulowane inne całkowite dochody	5.17	-318,9	-310,1
Zyski zatrzymane	5.18	-3 636,6	-7 379,4
<b>Kapitał własny razem</b>		<b>268 235,7</b>	<b>112 310,5</b>
<b>Zobowiązania i kapitał własny razem</b>		<b>1 874 873,3</b>	<b>116 187,7</b>
Wartość księgowa		268 235,7	112 310,5
Liczba akcji		210 000	120 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		1 277,31	935,92

Sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z notami do sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

## Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

za okres od 01.01.2019 do 30.06.2019

	Numer noty	Kapitał akcyjny	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu		120 000,0	-310,1	-7 379,4	112 310,5
Emisja akcji serii B		90 000,0	-	69 570,5	159 570,5
Wynik netto bieżącego okresu		-	-	-3 636,6	-3 636,6
Inne całkowite dochody netto, w tym:		-	-8,8	-	-8,8
Niezrealizowany wynik z wyceny papierów wartościowych HTC&S		-	-8,8	-	-8,8
Zyski / straty aktuarialne		-	-	-	0,0
<b>Kapitał własny na koniec okresu</b>		<b>210 000,0</b>	<b>-318,9</b>	<b>58 554,5</b>	<b>268 235,7</b>

za okres od 26.02.2018 do 31.12.2018

	Numer noty	Kapitał akcyjny	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu		-	-	-	-
Emisja akcji serii A		120 000,0	-	-	120 000,0
Wynik netto bieżącego okresu		-	-	-7 379,4	-7 379,4
Inne całkowite dochody netto, w tym:		-	-310,1	-	-310,1
Zyski / straty aktuarialne		-	-310,1	-	-310,1
<b>Kapitał własny na koniec okresu</b>		<b>120 000,0</b>	<b>-310,1</b>	<b>-7 379,4</b>	<b>112 310,5</b>

za okres od 26.02.2018 do 30.06.2018

	Numer noty	Kapitał akcyjny	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu		-	-	-	-
Emisja akcji serii A		120 000,0	-	-	120 000,0
Wynik netto bieżącego okresu		-	-	-1 197,5	-1 197,5
Inne całkowite dochody netto, w tym:		-	-	-	-
Zyski / straty aktuarialne		-	-	-	-
<b>Kapitał własny na koniec okresu</b>		<b>120 000,0</b>	<b>-</b>	<b>-1 197,5</b>	<b>118 802,5</b>

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami do sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

## Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

za okres od 01.01.2019 do 30.06.2019

	Numer noty	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 26.02.2018 do 30.06.2018
<b>Zysk netto</b>		<b>-3 636,6</b>	<b>-1 197,5</b>
<b>Korekty, w tym:</b>		<b>-1 317 161,5</b>	<b>1 628,9</b>
Amortyzacja	5.4, 5.11, 5.12	698,5	4,2
Odsetki naliczone (z rachunku zysków i strat)	5.1	-6 361,4	-365,8
Odsetki zapłacone		-9,8	0,0
Odsetki otrzymane		6 256,2	365,8
Podatek dochodowy (z rachunku zysków i strat)	5.6	-839,6	-135,7
Podatek dochodowy zapłacony		0,0	-11,9
Zmiana stanu należności od klientów		-1 320 666,4	0,0
Zmiana stanu pozostałych aktywów		919,3	12,7
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków		823,6	0,0
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań		2 187,9	1 759,6
<b>Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej</b>		<b>-1 320 628,5</b>	<b>431,4</b>
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	5.11	-83,4	-75,7
Nabycie wartości niematerialnych	5.12	0,0	-1 939,8
Nabycie papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody		-24 728,8	0,0
Nabycie papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		-152 974,5	0,0
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		17,0	0,0
<b>Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej</b>		<b>-177 592,8</b>	<b>-2 015,4</b>
Wpływy z emisji akcji	1.3	159 570,5	120 000,0
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych		1 599 526,9	0,0
Splata odsetek od kredytów długoterminowych		-2 381,9	0,0
Splata zobowiązań z tytułu leasingu		-169,5	0,0
<b>Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej</b>		<b>1 756 546,1</b>	<b>120 000,0</b>
Zwiększenie/zmniejszenie środków pieniężnych netto		258 147,9	118 416,0
Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego		111 534,9	0,0
Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego		369 682,8	118 416,0

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych należy analizować łącznie z notami do sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część sprawozdania finansowego.



# 1. Informacje o Banku

## 1.1. Podstawowe informacje o Banku

ING Bank Hipoteczny Spółka Akcyjna („Bank”, „Spółka”) z siedzibą Centrali w Katowicach, przy ul. Chorzowskiej 50, został wpisany w dniu 20 marca 2018 roku do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000723965. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 369582281 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 205-000-51-99.

## 1.2. Zakres działania, czas trwania

ING Bank Hipoteczny na dzień 30.06.2019 r. jest Spółką Akcyjną posiadającą zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na prowadzenie działalności na podstawie ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych, ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, Kodeksu spółek handlowych oraz innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa, zasad dobrej praktyki bankowej oraz Statutu Banku.

Zgodnie z programem działalności Banku kluczowym zadaniem Banku będzie emisja listów zastawnych, które mają stanowić podstawowe źródło długoterminowego, stabilnego finansowania nabytych przez Bank wierzytelności z tytułu mieszkaniowych kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych. Przedmiotową działalność Bank prowadzi w dwóch lokalizacjach: w siedzibie Centrali w Katowicach, przy ul. Chorzowskiej 50 oraz w Warszawie, przy ul. Puławskiej 2.

## 1.3. Kapitał akcyjny

Kapitał akcyjny ING Banku Hipotecznego S.A. wynosi 210.000.000,00 złotych i dzieli się na 210.000,00 sztuk akcji zwykłych imiennych o wartości nominalnej 1.000,00 złotych każda akcja.

### Struktura kapitału akcyjnego

Seria	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość nominalna 1 akcji (a PLN)	Wartość serii według wartości nominalnej (w PLN)	Data podjęcia uchwały przez WZA	Data emisji	Data rejestracji w KRS
A	zwykłe	120 000	1 000,00	120 000 000	nie dotyczy*	26.02.2018	20.03.2018
B	zwykłe	90 000	1 000,00	90 000 000	03.01.2019	03.01.2019	06.02.2019

\* Emisja akcji serii A wynika z aktu założycielskiego z dnia 26.02.2018.

Kapitał akcyjny został w całości pokryty wkładami pieniężnymi. Każda akcja zwykła daje swojemu posiadaczowi prawo do dywidendy i jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu.

#### 1.4. Akcjonariat ING Banku Hipotecznego S.A.

ING Bank Hipoteczny S.A. jest spółką zależną od ING Banku Śląskiego S.A., który według stanu na dzień 30 czerwca 2019 roku posiadał 100% udziału w kapitale akcyjnym ING Banku Hipotecznego S.A. ING Bank Hipoteczny S.A. wchodzi w skład Grupy Kapitałowej, określanej na potrzeby niniejszego sprawozdania finansowego jako Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

#### 1.5. Skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku

W dniu 16 stycznia 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego zaakceptowała pierwszy skład Zarządu Banku.

W dniu 26 lutego 2018 roku Aktem zawiązania Spółki ING Bank Hipoteczny S.A. zatwierdzony został skład Zarządu, zgodnie z decyzją KNF oraz skład Rady Nadzorczej ING Banku Hipotecznego S.A.

W okresie objętym śródrocznym skróconym sprawozdaniem finansowym skład Zarządu ING Banku Hipotecznego S.A. przedstawiał się następująco:

- p. Mirosław Boda - Prezes Zarządu Banku,
- p. Jacek Frejlich - Wiceprezes Zarządu Banku,
- p. Roman Telepko - Wiceprezes Zarządu Banku.

W okresie objętym śródrocznym skróconym sprawozdaniem finansowym Rada Nadzorcza ING Banku Hipotecznego S.A. działała w następującym składzie:

- p. Brunon Bartkiewicz – Przewodniczący,
- p. Marcin Giżycki – Wiceprzewodniczący,
- p. Jacek Michalski – Sekretarz Rady,
- p. Bożena Graczyk – Członek,
- p. Patrick Roesink – Członek,
- p. Joanna Erdman – Członek,
- p. Krzysztof Gmur – Członek.

#### 1.6. Firma audytorska uprawniona do badania sprawozdania finansowego

Firmą audytorską uprawnioną do badania ustawowego sprawozdania finansowego ING Banku Hipotecznego S.A. jest BDO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Warszawie. Natomiast niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe podlegało przeglądowi przez firmę audytorską, niestanowiącemu usługi badania.

## 1.7. Zatwierdzenie sprawozdania

Roczne sprawozdanie finansowe ING Banku Hipotecznego S.A. za okres od 26 lutego 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku zostało zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie ING Banku Hipotecznego S.A. w dniu 3 kwietnia 2019 roku.

Niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 13 sierpnia 2019 roku.

## 2. Istotne zdarzenia w I półroczu 2019 roku

### ***Uzyskanie zezwolenia KNF na podjęcie działalności operacyjnej***

W dniu 2 stycznia 2019 roku Bank uzyskał od Komisji Nadzoru Finansowego zezwolenie na podjęcie działalności operacyjnej. ING Bank Hipoteczny S.A. rozpoczął przedmiotową działalność operacyjną 7 stycznia 2019 roku.

### ***Zawarcie Ramowej Umowy Przeniesienia Wierzytelności***

17 stycznia 2019 roku ING Bank Hipoteczny S.A. podpisał z ING Bankiem Śląskim S.A. Ramową Umowę Przeniesienia Wierzytelności stanowiącą podstawę nabywania portfeli wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie w celu emisji listów zastawnych na zasadach i warunkach określonych w szczególności w Ustawie o Bankach Hipotecznych.

### ***Podniesienie kapitału zakładowego***

W dniu 3 stycznia 2019 Uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy podjęto decyzję o podniesieniu kapitału zakładowego ING Banku Hipotecznego S.A. o kwotę 90.000.000,00 zł w drodze emisji 90.000 akcji zwykłych imiennych serii B o wartości nominalnej 1.000 zł każda. Cena emisyjna akcji wynosiła 1.778 zł każda. Akcje zostały w całości pokryte wkładem pieniężnym.

### ***Walne Zgromadzenie ING Banku Hipotecznego S.A.***

W dniu 3 kwietnia 2019 roku odbyło się Walne Zgromadzenie ING Banku Hipotecznego S.A., na którym podjęto uchwały w sprawie:

- zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego za 2018 rok,
- zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności ING Banku Hipotecznego S.A. w 2018 roku, w tym oświadczenia o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego,
- przyjęcia sprawozdań Rady Nadzorczej za 2018 rok,
- udzielenia absolutorium z wykonania obowiązków w 2018 roku Członkom Zarządu i Członkom Rady Nadzorczej,
- pokrycia straty z lat ubiegłych,

## 3. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

W okresie od 1 lipca 2019 roku do dnia podpisania niniejszego sprawozdania finansowego ING Bank Hipoteczny S.A. nabył w ramach podpisanej w dniu 17 stycznia 2019 roku z ING Bankiem Śląskim S.A. Umowy Ramowej Przeniesienia

Wierzytelności kolejny portfel wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie za łączną kwotę 755 898,3 tys. PLN.

Ponadto, w drugiej połowie roku Bank, mając na względzie przyszłe emisje hipotecznych listów zastawnych, przystąpił do wpisywania wierzytelności kredytowych zabezpieczonych hipotecznie do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych.

## 4. Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe ING Banku Hipotecznego S.A. za I półrocze 2019 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR) 34 *Sprawozdawczość Śródroczna* w wersji zatwierdzonej przez Komisję Europejską i obowiązującej na dzień sprawozdawczy, tj. 30 czerwca 2019 roku.

Śródroczny skrócony rachunek zysków i strat, śródroczne skrócone sprawozdanie z całkowitych dochodów, śródroczne skrócone sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym i śródroczne skrócone sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 01.01.2019 roku do 30.06.2019 roku oraz śródroczne skrócone sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 30.06.2019 roku wraz z danymi porównywalnymi zostały sporządzone przy zastosowaniu takich samych zasad rachunkowości dla każdego z okresów z wyjątkiem zmian wynikających z wdrożenia MSSF 16 zastępującego MSR 17 *Leasing*. Zmiany dotyczą ujmowania, wyceny, prezentacji i ujawniania leasingu (opis zmian znajduje się w dalszej części sprawozdania w punkcie 4.1.1 *Wpływ zastosowania MSSF 16 leasing na sprawozdanie finansowe*). Bank zastosował do swoich umów leasingowych przyjęte w Grupie ING Bank Śląski S.A. zmodyfikowane podejście retrospektywne i nie przekształcił danych porównawczych.

### 4.1. Zmiany w standardach rachunkowości

W niniejszym śródrocznym skróconym sprawozdaniu finansowym zastosowano takie same zasady rachunkowości, jakie zastosowano przy sporządzaniu rocznego pełnego sprawozdania finansowego za 2018 rok (sprawozdanie finansowe ING Banku Hipotecznego S.A. za okres od 26 lutego 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku) oraz standardy i interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską obowiązujące dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie tj.:

Zmiana	Wpływ na sprawozdanie Banku
<b>MSR 19</b> „Korekta planu, ograniczenie lub rozliczenie”	Zastosowanie nowego standardu nie wywarło wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
<b>MSR 28</b> „Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	Bank nie posiada udziałów w jednostkach stowarzyszonych ani wspólnych przedsięwzięciach, w związku z tym przedmiotowa zmiana nie wywarła wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

<b>MSSF 16</b> „Leasing”	Zastosowanie nowego standardu ma wpływ na ujmowanie, prezentację, wycenę oraz ujawnienia aktywów będących przedmiotem leasingu operacyjnego w sprawozdaniu finansowym Banku, jako leasingobiorcy. Implementacja nowego standardu ma wpływ na sumę bilansową Banku, niemniej jednak nie wywierała istotnego wpływu na wyniki finansowe Banku. Wzrost sumy bilansowej z tyt. ujęcia prawa użytkowania aktywów razem oraz zobowiązania leasingowego razem w okresie ich początkowego zastosowania wyniósł ok 1,3 mln zł.
<b>MSSF 9</b> „Opcje przedpłaty z ujemną kompensatą”	Implementacja zmian nie wywierała wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
Zmiany wynikające z przeglądu MSSF realizowanych w ramach cyklu 2015-2017 (opublikowane w grudniu 2017 roku) - <b>dotyczą MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 i MSR 23.</b>	Implementacja zmian nie wywierała wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
<b>KIMSF 23</b> „Niepewność co do traktowania podatkowego dochodu”	Implementacja zmian nie wywierała wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

Standardy i interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują ponieważ nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, lub zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale nie zostały wcześniej zastosowane przez Bank, zaprezentowane zostały w rocznym sprawozdaniu finansowym Banku za 2018 rok. W pierwszym półroczu bieżącego roku, nie opublikowano żadnych zmian do standardów rachunkowości.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Bank działalność, w zakresie stosowanych przez Bank zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

#### 4.1.1. Wpływ zastosowania MSSF 16 *Leasing* na sprawozdanie finansowe

MSSF 16 “Leasing” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w styczniu 2016 roku i zatwierdzony do stosowania przez Unię Europejską w październiku 2017 roku. MSSF 16 zastępuje MSR 17 “Leasing” i dotyczy ujmowania, wyceny, prezentacji i ujawniania leasingu. Kluczowe zmiany dotyczą leasingobiorcy.

Bank nie zdecydował się na wcześniejszą implementację standardu, w związku z tym stosuje Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 Leasing po raz pierwszy dla okresu sprawozdawczego rozpoczynającego się 1 stycznia 2019 r. Bank zdecydował o zastosowaniu do swoich umów leasingowych zmodyfikowane podejście retrospektywne. W związku z powyższym Bank nie przekształcił danych porównawczych.

Na dzień pierwszego zastosowania standardu Bank dokonał pełnej analizy kontraktów pod kątem oceny, czy umowa jest leasingiem czy zawiera leasing oraz zdecydował o ujmowaniu elementów leasingowych odrębnie od elementów nie leasingowych. Bank nie stosuje postanowień standardu do leasingu aktywów niematerialnych. Bank występuje w roli leasingobiorcy w umowach najmu nieruchomości, leasingu samochodów.

Nowa regulacja wdraża jednolite zasady ewidencji umów leasingowych dla leasingobiorcy, z uwzględnieniem wyjątków uwzględnionych w standardzie. Skutkuje to koniecznością ujęcia składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania leasingowego. W dniu 01 stycznia 2019 roku Bank ujął składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania w kwocie równej zobowiązaniu z tytułu leasingu. Na moment pierwszego zastosowania nowej regulacji Bank wycenił zobowiązanie z tytułu leasingu w wartości bieżącej pozostałych opłat leasingowych, zdyskontowanych poprzez zastosowanie krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy w dniu pierwszego zastosowania.

Do wyznaczenia bieżącej wartości opłat leasingowych dla wszystkich leasingów Bank zastosował krańcową stopę leasingobiorcy. Bank określił stopę procentową leasingu jako sumę stopy oprocentowania swapów i wewnętrznej ceny transferowej, z uwzględnieniem walut w jakich denominowane są kontrakty leasingowe oraz okresów zapadalności umów.

Okres leasingu ustalony został z uwzględnieniem opcji przedłużenia oraz skrócenia dostępnych w zawartych kontraktach, jeżeli prawdopodobne jest skorzystanie z opcji. W przypadku kontraktów zawartych na czas nieokreślony z opcją wypowiedzenia przysługującą obu stronom kontraktu Bank ocenił, czy występują istotne koszty wyjścia z umowy. Posiadane przez Grupę kontrakty na czas nieokreślony to przede wszystkim umowy najmu nieruchomości. Jeżeli nie występują istotne koszty, jako okres leasingu ustalany został okres wypowiedzenia przysługujący obu stronom kontraktu. W przypadku gdy koszty wyjścia z kontraktu są istotne jako okres leasingu Bank przyjął okres 4 lat. Przyjęty okres wynika ze strategii fizycznej obecności w danej lokalizacji, zapewniającej elastyczność i efektywność biznesową. Bank skorzystał z podejścia uproszczonego przewidzianego dla leasingów krótkoterminowych (w tym również leasingów, których okres leasingu kończy się po upływie 12 miesięcy od dnia pierwszego zastosowania standardu) oraz leasingu aktywów niskocennych. W tym przypadku Bank odnosi systematyczne płatności leasingowe w wynik. Umowa może być zaklasyfikowana jako umowa krótkoterminowa, jeżeli okres trwania umowy nie przekracza 12 miesięcy. Aktywa mogą być zaklasyfikowane jako aktywa o niskiej wartości, jeżeli nabycia nowego składnika nie przekracza kwoty 5 000 EUR.

Wpływ wdrożenia MSSF 16 na sprawozdanie finansowe na dzień 01.01.2019 (w tys.zł) przedstawia poniższe zestawienie:

	Stan na 31.12.2018	wpływ wdrożenia MSSF16	Stan na 01.01.2019
<b>Aktywa</b>			
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	104,1	1 343,3	1 447,4
aktywa z tytułu prawa do użytkowania, w tym:	0,0	1 343,3	1 343,3
- najem nieruchomości	0,0	1 242,9	1 242,9
- leasing samochodów	0,0	100,4	100,4
<b>Aktywa razem</b>	<b>116 187,7</b>	<b>1 343,3</b>	<b>117 531,0</b>
<b>Zobowiązania</b>			
Inne zobowiązania w tym:	3 494,3	1 343,3	4 837,6
zobowiązania z tytułu leasingu, w tym:	0,0	1 343,3	1 343,3
- najem nieruchomości	0,0	1 242,9	1 242,9
- leasing samochodów	0,0	100,4	100,4
<b>Zobowiązania razem</b>	<b>3 877,2</b>	<b>1 343,3</b>	<b>5 220,5</b>
<b>Kapitał własny przypadający na akcjonariusza ING Banku Hipotecznego</b>	<b>112 310,5</b>	<b>0,0</b>	<b>112 310,5</b>
<b>Zobowiązania i kapitał własny razem</b>	<b>116 187,7</b>	<b>1 343,3</b>	<b>117 531,0</b>

Poniższa tabela przedstawia uzgodnienie różnicy między kwotami przyszłych opłat, do których Bank był zobowiązany z tytułu leasingu operacyjnego, ujawnionymi zgodnie z MSR 17 wg stanu na 31 grudnia 2018 roku oraz zobowiązaniami z tytułu leasingu wg stanu na 1 stycznia 2019 roku tj. na dzień wdrożenia standardu MSSF 16.

	Stan na 31.12.2018	korekty bilansu początkowego	Stan na 01.01.2019
<b>Przyszłe zobowiązania leasingowe według MSR 17</b>	<b>1 435,7</b>		
<b>korekty bilansu początkowego w związku z implementacją standardu MSSF 16, w tym:</b>			
(-) efekt dyskontowania przy użyciu krańcowej stopy oprocentowania leasingobiorcy z dnia 1.01.2019		-92,5	
(-) zwolnienie z tytułu krótkoterminowych umów leasingu -		-42,5	
(-) nieleasingowe elementy umów		-21,9	
		-28,1	
<b>Zobowiązania leasingowe według MSSF 16</b>			<b>1 343,3</b>

#### 4.2. Kontynuacja działalności

Niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w dającej się przewidzieć przyszłości, tzn. w okresie co najmniej 12 miesięcy od końca okresu sprawozdawczego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania przez Zarząd Banku nie stwierdza się istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank w okresie co najmniej 12 miesięcy od końca okresu sprawozdawczego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania, bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

#### 4.3. Działalność zaniechana

W okresie pierwszego półrocza 2019 oraz 2018 roku w Banku nie wystąpiło zaniechanie istotnej działalności.

#### 4.4. Zakres podmiotowy i waluta sprawozdania

Bank nie jest jednostką dominującą oraz znaczącym inwestorem dla jednostek stowarzyszonych i współzależnych. W związku z tym ING Bank Hipoteczny S.A. nie sporządza skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej, które obejmuje dane finansowe takich jednostek.

Jednostką dominującą ING Banku Hipotecznego S.A. jest ING Bank Śląski S.A., który sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. Natomiast, ING Bank Śląski S.A. jest spółką wchodzącą w skład Grupy Kapitałowej, określanej na potrzeby niniejszego sprawozdania finansowego jako Grupa ING. ING Groep N.V. stanowi najwyższą jednostkę w Grupie Kapitałowej.

Niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe zostało sporządzane w złotych polskich („PLN”). Dane finansowe, o ile nie wskazano inaczej, prezentowane są po zaokrągleniu do tysiąca złotych. W związku z tym mogą wystąpić przypadki matematycznej niespójności w sumowaniach lub pomiędzy poszczególnymi notami.



#### 4.5. Okres sprawozdania i dane porównawcze

Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe ING Bank Hipoteczny Spółka Akcyjna („Bank”, „Spółka”) obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2019 roku do dnia 30 czerwca 2019 roku. W związku z rozpoczęciem działalności w dniu 26 lutego 2018 r. dane porównawcze obejmują okres od 26.02.2018 roku do 30.06.2018 roku dla śródrocznego skróconego rachunku zysków i strat, śródrocznego skróconego sprawozdania z całkowitych dochodów oraz śródrocznego skróconego sprawozdania z przepływów pieniężnych, dodatkowo na dzień 31.12.2018 roku dla śródrocznego skróconego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym, a w przypadku śródrocznego skróconego sprawozdania z sytuacji finansowej dane na dzień 31.12.2018 roku.

## 5. Istotne zasady rachunkowości

Polityka rachunkowości Banku zgodna z wymaganiami MSSF została zaprezentowana poniżej.

Zasady rachunkowości oraz metody obliczeniowe zastosowane do sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego są spójne z zasadami obowiązującymi w roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2018 roku.

Z uwagi na zastosowanie przez Bank do swoich umów leasingowych decyzję o braku przekształcenia danych porównawczych w związku z wejściem w życie MSSF 16, znaczące zasady rachunkowości w zakresie dotyczącym MSSF 16 zostały przedstawione w pkt. 3.7. *Leasing* w układzie prezentującym zarówno zasady obowiązujące przed jak i po 1 stycznia 2019 roku.

W śródrocznym sprawozdaniu finansowym aktywa z tytułu prawa do użytkowania zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe” natomiast zobowiązanie z tytułu leasingu w pozycji „Inne zobowiązania”. Ponoszone przez Bank koszty prezentowane są w rachunku zysków i strat w pozycjach *Koszty odsetkowe* (odsetki od zobowiązań leasingowych) oraz *Koszty działania* (amortyzacja prawa do użytkowania i inne koszty związane z aktywami przyjętymi w leasing).

#### 5.1. Podstawy sporządzania sprawozdania finansowego

W śródrocznym skróconym sprawozdaniu finansowym zastosowano koncepcję wartości godziwej aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej, w tym instrumentów pochodnych, oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów finansowych wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Składniki rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych wykazywane są w cenie nabycia pomniejszonej o skumulowaną amortyzację oraz o odpisy z tytułu utraty wartości.

Bank ujmuje wszystkie istotne pozycje kosztów i przychodów zgodnie z zasadami: memoriału, współmierności przychodów i kosztów, ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań, tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości.



## 5.2. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad rachunkowości wobec zagadnień wskazanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

### 5.2.1. Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Bank rozpoznaje aktywo z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Założenie to stałoby się nieuzasadnione w sytuacji pogorszenia uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości.

### 5.2.2. Klasyfikacja aktywów finansowych

Bank klasyfikuje aktywa finansowe na podstawie oceny modelu biznesowego, w ramach którego aktywa są utrzymywane oraz oceny czy z warunków umownych wynikają wyłącznie płatności kapitału i odsetek od kwoty tego kapitału. Szczegółowe informacje o przyjętych założeniach w tym zakresie zaprezentowane zostały w punkcie 5.5.1.

## 5.3. Zastosowanie szacunków

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania przez Bank pewnych szacunków oraz przyjęcia założeń, które bezpośrednio mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym i w notach objaśniających.

Szacunki i założenia, przyjęte do prezentowania wartości aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów, dokonywane są przy wykorzystaniu dostępnych danych historycznych oraz szeregu innych czynników, które są uważane za właściwe w danych okolicznościach. Przyjęte założenia dotyczące przyszłości i dostępne źródła danych tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i pasywów, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Szacunki uwzględniają przewidywane na dzień bilansowy przyczyny/źródła niepewności. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego danego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przyszłe okresy, są one ujmowane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Poniżej opisane zostały najistotniejsze szacunki księgowe dokonane przez Bank.

### 5.3.1. Utrata wartości

Bank ocenia czy na datę bilansową istnieją obiektywne dowody utraty wartości składników aktywów finansowych (pojedynczych lub grupy aktywów finansowych) i składników aktywów trwałych.

### 5.3.1.1. Utrata wartości aktywów finansowych

Bank stosuje wymogi standardu MSSF 9 w zakresie utraty wartości w celu ujęcia i wyceny odpisu na oczekiwane straty kredytowe z tytułu aktywów finansowych, które są wyceniane w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Strata oczekiwana jest kalkulowana jako średnia ważona prawdopodobieństwem z kilku scenariuszy makroekonomicznych o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia. Finalny poziom rezerw wynika z sumy strat oczekiwanych wyliczanych w każdym roku w przyszłości z uwzględnieniem m.in. dat zapadalności, etapów oraz dyskontowania.

Opis przykładowych przesłanek identyfikacji utraty wartości aktywów finansowych, metodologia kalkulacji odpisów oraz stosowane zasady ewidencyjne opisane zostały w dalszej części niniejszego sprawozdania, a także w „Zasadach tworzenia odpisów aktualizujących (rezerw) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych wg MSSF w ING Banku Hipotecznym S.A.”

### 5.3.1.2. Utrata wartości innych aktywów trwałych

Ocena w przedmiotowym zakresie bazuje na oszacowaniu wartości odzyskiwalnej aktywa trwałego, którą stanowi wartość użytkowa lub wartość sprzedaży netto w zależności od tego, która z wyżej wymienionych wartości na moment przeprowadzania przeglądu jest wyższa. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne w sytuacji gdy nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego) wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków, co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) oraz innych czynników.

W celu wyznaczenia wartości użytkowej, oszacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy użyciu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżące oczekiwania rynku co do wartości pieniądza oraz specyficznego ryzyka w odniesieniu do danego aktywa. Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży Bank opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców, które co do zasady również opierają się na szacunkach.

### 5.3.2. Rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe

Bank tworzy rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe zgodnie z MSR 19. Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe przyznane w ramach świadczeń z tytułu regulacji wynikających z Kodeksu Pracy wyliczana jest metodą aktuarialną przez niezależnego aktuarusza jako wartość obecna przyszłych, długoterminowych zobowiązań Banku wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, zarówno co do stóp dyskontowych, prognozowanych podwyżek wynagrodzeń jak i założeń dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci i innych. Założenia są weryfikowane na koniec roku obrotowego.

### 5.3.3. Wycena programów motywacyjnych

#### 5.3.3.1. Wycena wartości świadczeń wynikających z programu zmiennych składników wynagrodzeń

Na dzień bilansowy Bank wykazuje w księgach szacunki dotyczące wartości świadczeń, które będą realizowane w ramach programu zmiennych składników wynagrodzeń. Świadczenia te zostaną przyznane pracownikom objętym programem w oparciu o ocenę ich wyników pracy za dany rok. Program został zainicjowany w 2018 roku.

Podstawą oszacowania wartości świadczeń przyznawanych w formie instrumentów finansowych uprawniających do otrzymania środków pieniężnych jest wartość księgowa aktywów netto ING Banku Hipotecznego S.A. na akcje, skorygowanych o czynniki wpływające na te aktywa, inne niż wynik finansowy.

Wartość odroczonej części świadczenia korygowana jest o współczynnik redukcji, który uwzględnia prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia powodującego konieczność skorygowania wartości przyznanego świadczenia, do którego pracownik na dzień bilansowy nie nabył jeszcze pełnych uprawnień. Katalog zdarzeń ściśle określają założenia programu.

#### 5.3.4. Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych

Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych są weryfikowane na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie uzyskiwania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów niematerialnych są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Bank stosuje ustalone w Grupie ING Bank Śląski S.A. limity aktywowania wydatków w zakresie nabycia (440 tys. zł) lub wytworzenia we własnym zakresie (10 mln zł) oprogramowania komputerowego. Wydatki w zakresie nabycia składników aktywów niematerialnych poniżej limitu aktywowania, Bank ujmuje bezpośrednio w kosztach w momencie ich poniesienia.

### 5.4. Waluty obce

#### 5.4.1. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych Banku wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”).

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku.

#### 5.4.2. Transakcje w walutach obcych

Transakcje w walutach obcych są przeliczane po kursie obowiązującym w dniu transakcji. Wynikające z tych transakcji aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych, przeliczane są po kursie obowiązującym w danym dniu. Różnice kursowe powstające z rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych rozpoznawane są w rachunku zysków i strat w pozycji szczegółowej *Wynik z pozycji wymiany*, będącej elementem linii *Wynik z pozycji wymiany*.

## 5.5. Aktywa i zobowiązania finansowe

### 5.5.1. Klasyfikacja aktywów finansowych

Bank klasyfikuje aktywa finansowe do jednej z następujących kategorii:

- wyceniane w zamortyzowanym koszcie,
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

#### Aktywa finansowe wyceniane zamortyzowanym kosztem

Składnik aktywów finansowych wyceniany jest zamortyzowanym kosztem jeżeli spełnione są łącznie oba poniższe warunki oraz nie jest desygnowany do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy:

- aktywo jest utrzymywane w ramach modelu biznesowego, którego celem jest otrzymywanie kontraktowych przepływów pieniężnych oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywa finansowego uprawniają do otrzymywania w określonych datach przepływów pieniężnych, które są wyłącznie spłatą kapitału i odsetek należnych od kapitału pozostałego do spłaty.

#### Dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Składnik dłużnych aktywów finansowych wyceniany jest w wartości godziwej przez inne całkowite dochody jeżeli spełnione są łącznie oba poniższe warunki oraz nie jest desygnowany do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy:

- aktywo jest utrzymywane w ramach modelu biznesowego, którego celem jest otrzymywanie kontraktowych przepływów pieniężnych lub sprzedaży aktywa finansowego,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywa finansowego uprawniają do otrzymywania w określonych datach przepływów pieniężnych, które są wyłącznie spłatą kapitału i odsetek należnych od kapitału pozostałego do spłaty.

#### Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników

Wszystkie aktywa finansowe, które nie spełniają warunków klasyfikacji do aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem, dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody lub instrumentów kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, klasyfikowane są do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Dodatkowo, na moment początkowego ujęcia Bank może nieodwołalnie desygnować aktywo finansowe do wyceny w wartości godziwej przez rachunek wyników pomimo, że spełnia warunki klasyfikacji do wyceny zamortyzowanym kosztem lub wyceny w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody. Warunkiem koniecznym jest potwierdzenie, że ta desygnacja ma na celu wyeliminowanie lub istotne ograniczenie niedopasowania księgowego, które wystąpiłoby bez takiej desygnacji.

### 5.5.2. Ujmowanie

Bank ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży ujmuje się stosownie z przyjętą dla wszystkich tego typu operacji metodą księgowania w dniu rozliczenia transakcji – dniu, w którym składnik aktywów jest dostarczony jednostce lub dostarczony przez jednostkę

Nabyte wierzytelności z tytułu kredytów hipotecznych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji<sup>1</sup> na podstawie Umowy przeniesienia wierzytelności w celu emisji listów zastawnych (dalej: „Umowy przeniesienia”).

### 5.5.3. Ocena modelu biznesowego

Bank ocenia cele modelu biznesowego na poziomie jednostki organizacyjnej Banku, która zarządza i jest tzw. opiekunem merytorycznym danego portfela aktywów finansowych.

Wyróżnia się następujące modele biznesowe utrzymywania aktywów finansowych: tj.: w celu

- otrzymywania kontraktowych przepływów pieniężnych,
- otrzymywania kontraktowych przepływów pieniężnych lub sprzedaży
- pozostałych (np.: w celu maksymalizacji zysków ze sprzedaży)

Modele biznesowe określone są na poziomie, który najlepiej odzwierciedla podejście Banku do zarządzania składnikami aktywów finansowych dla osiągnięcia celów biznesowych oraz generowania przepływów pieniężnych.

W trakcie oceny Bank weryfikuje wszelkie obszary działalności jednostki opiekuna merytorycznego wyodrębnionego portfela aktywów finansowych, które mogą mieć wpływ na decyzje dotyczące utrzymywania aktywów w portfelu Banku, w tym w szczególności:

- założenia konstrukcji oferty produktowej,
- strukturę organizacyjną jednostki,
- założenia w zakresie oceny wyników portfela aktywów (np.: podejścia do planowania, założenia w zakresie informacji zarządczej, kluczowych wskaźników oceny),
- podejście do wynagradzania kluczowej kadry zarządzającej w relacji z wynikami portfela i przepływami pieniężnymi wynikającymi z portfela,
- ryzyka generowanego przez portfel aktywów oraz podejścia do zarządzania tym ryzykiem.
- analizę transakcji sprzedaży z portfela aktywów (częstotliwości, wolumen oraz przesłanek podjętych decyzji),
- analizę przewidywań co do przyszłej aktywności sprzedażowej.

Bank dopuszcza realizację transakcji sprzedaży aktywów finansowych utrzymywanych w celu otrzymywania kontraktowych przepływów pieniężnych, która wynika z następujących przesłanek:

<sup>1</sup> Dzień transakcji stanowi przypadający po zawarciu danej Umowy Przeniesienia dzień złożenia pierwszego w kolejności, w odniesieniu do Portfela przenoszonych na podstawie tej Umowy Przeniesienia, wniosku o wpis ING Banku Hipotecznego S.A. jako wierzyciela hipotecznego w księgę wieczystej prowadzonej dla nieruchomości obciążonej Hipoteką zabezpieczającą Wierzytelność wchodzącą w skład tego Portfela, lub dzień następujący po tym dniu.

- wzrostu ryzyka kredytowego,
- bliskości terminu zapadalności,
- sporadycznej sprzedaży,
- sprzedaży o nieznacnej wartości,
- w odpowiedzi na wymagania regulacyjne/nadzorcze,
- w warunkach kryzysów płynności (sytuacji stresowych),
- zmiany limitu kredytowego względem określonego klienta.

Bank przyjmuje, że:

- sprzedaż blisko terminu zapadalności oznacza sprzedaż aktywów finansowych:
  - z pierwotnym terminem zapadalności dłuższym niż 1 rok, na mniej niż 6 miesięcy przed terminem zapadalności,
  - z pierwotnym terminem zapadalności krótszym niż 1 rok, na mniej niż 3 miesiące przed terminem zapadalności.
- sprzedaż sporadyczna oznacza sprzedaż na poziomie mniejszym niż 10% transakcji sprzedaży w relacji do średniej liczby pozycji w ramach danego modelu biznesowego
- sprzedaż o nieznacnej wartości oznacza sprzedaż na poziomie mniejszym niż wskaźnik ustalony w oparciu o iloraz stawki 10% i średniego terminu zapadalności portfela w relacji do jednej z poniższych wartości:
  - ilorazu wartości bilansowej sprzedanej pozycji w stosunku do wartości bilansowej całego portfela w ramach danego modelu biznesowego
  - ilorazu wartości zrealizowanego wyniku w stosunku do marży odsetkowej netto całego portfela utrzymywanego w ramach danego modelu biznesowego.

#### 5.5.4. Ocena charakterystyki przepływów pieniężnych

Dla celów oceny charakterystyki realizowanych przepływów pieniężnych Bank przyjmuje następujące definicje:

- kapitał – definiowany jest jako wartość godziwa aktywa finansowego na moment początkowego ujęcia w księgach Banku,
- odsetki – definiowane są jako zapłata obejmująca wynagrodzenie:
  - za zmianę wartości pieniądza w czasie,
  - za ryzyko kredytowe związane z kwotą kapitału pozostającą do spłaty przez określony okres czasu,
  - za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzieleniem kredytu (np. ryzyko płynności i koszty administracyjne) oraz
  - marżę zysku.

Ocena ma na celu potwierdzenie czy realizowane przepływy pieniężne są wyłącznie spłatą kapitału i odsetek należnych od tego kapitału pozostającego do spłaty. Bank weryfikuje postanowienia umowne, które mają wpływ zarówno na moment realizacji przepływów jaki i wysokość kwot przepływów pieniężnych wynikających z określonych aktywów finansowych.

W szczególności weryfikowane są następujące warunki:

- zdarzenia warunkowe mające wpływ na wysokość kwoty przepływów lub terminy ich realizacji,
- dźwignie,
- warunki przedpłaty lub wydłużenia finansowania,
- warunki ograniczające prawo do dochodzenia roszczeń prawnych do realizowanych przepływów,
- warunki modyfikujące wynagrodzenie za zmianę wartości pieniądza w czasie.

Ocena warunków modyfikujących zmianę wartości pieniądza w czasie jest przeprowadzana w oparciu o analizę jakościową lub ilościową.

W sytuacji, gdy ocena jakościowa nie umożliwia potwierdzenia konkluzji co do charakterystyki realizowanych przepływów pieniężnych, Bank przeprowadza ocenę ilościową. Ocena ilościowa polega na porównaniu:

- niezdyktowanych przepływów pieniężnych wynikających z analizowanej umowy z
- niezdyktowanymi przepływami pieniężnymi wynikającymi z referencyjnego aktywa, który nie zawiera warunków modyfikujących wynagrodzenie za zmianę wartości pieniądza w czasie.

Jeżeli analizowane przepływy znacznie różnią się od siebie, to oceniane aktywo obligatoryjnie klasyfikowane jest do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, ponieważ realizowane przepływy pieniężne nie są wyłącznie spłatą kapitału i odsetek należnych od tego kapitału pozostającego do spłaty.

#### 5.5.5. Klasyfikacja zobowiązań finansowych

Bank klasyfikuje zobowiązania finansowe do jednej z następujących kategorii:

- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie

#### Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Zobowiązania finansowe ujęte w wyniku krótkiej sprzedaży papierów wartościowych wycenia się po początkowym ujęciu w wartości godziwej przez wynik finansowy.

#### Pozostałe zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe będące wynikającym z umowy obowiązkiem wydania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych innej jednostce niezakwalifikowane do grupy wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy mające charakter depozytu, pożyczki otrzymanej lub zobowiązania finansowego ujętego w wyniku transakcji sprzedaży aktywa finansowego, która nie klasyfikuje się do usunięcia z bilansu.

#### 5.5.6. Usunięcie z bilansu

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany z bilansu Banku w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Bank przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych.

Przenosząc składnik aktywów finansowych Bank ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:



- jeżeli Bank przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych to wyłącza składnik aktywów finansowych z bilansu,
- jeżeli Bank zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w bilansie,
- jeżeli Bank nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to Bank ustala, czy zachował kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest nadal ujmowany w bilansie Banku, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest z bilansu wyłączany do wysokości wynikającej z utrzymania zaangażowania (continuing involvement).

Bank wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypłacony, umorzony lub wygasł.

#### 5.5.7. Modyfikacja przepływów pieniężnych wynikających z umowy

Jeżeli w wyniku renegotjacji warunków umowy kredytu lub pożyczki, przepływy pieniężne związane z danym aktywem finansowym polegają na modyfikacji, Bank przeprowadza ocenę czy przedmiotowa modyfikacja jest istotna i prowadzi do wyłączenia tego składnika aktywów finansowych z bilansu Banku.

Bank przyjmuje, że istotna modyfikacja warunków umowy ma miejsce w sytuacji, gdy następuje:

- zmiana dłużnika za zgodą Banku lub
- zmiana formy prawnej/rodzaju instrumentu finansowego lub
- przewalutowanie kredytu o ile nie zostało to z góry określone w warunkach umowy.

W sytuacji, gdy modyfikacja nie jest istotna i tym samym nie prowadzi do wyłączenia składnika aktywów finansowych z bilansu Banku, Bank dokonuje ponownego obliczenia wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych oraz ujmuje w wyniku finansowym zysk lub stratę z tytułu modyfikacji.

#### 5.5.8. Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się w wartości godziwej, powiększonej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego nie klasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy o istotne koszty transakcyjne, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu lub w kwocie wymaganej zapłaty.

#### 5.5.9. Utrata wartości

Szacowanie odpisów na utratę wartości opiera się na wycenie oczekiwanej straty kredytowej. Podejście takie stosuje się do dłużnych aktywów finansowych, zaangażowań kredytowych, nieodwołalnych zobowiązań finansowych i gwarancji finansowych za wyjątkiem inwestycji kapitałowych.



Na każdy dzień sprawozdawczy Bank dokonuje szacunku odpisu na oczekiwane straty kredytowe aktywa finansowego w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia, jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia. Jeżeli na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z aktywem finansowym nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, Bank wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe tego aktywa w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym.

Bank wycenia oczekiwane straty kredytowe w sposób uwzględniający:

- nieobciążoną i ważoną prawdopodobieństwem kwotę, którą ustala się, oceniając szereg możliwych wyników;
- wartość pieniądza w czasie; oraz
- racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań na dzień sprawozdawczy, dotyczące przeszłych zdarzeń, obecnych warunków i prognoz dotyczących przyszłych warunków gospodarczych.

#### 5.5.10. Zyski i straty wynikające z wyceny w terminie późniejszym

Zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, nie stanowiących części powiązania zabezpieczającego, ujmuje się w następujący sposób:

- zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, zakwalifikowanego jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się w rachunku zysków i strat,
- zyski lub straty wynikające z wyceny do wartości godziwej składnika aktywów finansowych wycenianego przez inne całkowite dochody, ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym, poprzez zestawienie zmian w kapitale własnym.

#### Rozliczanie odsetek metodą efektywnej stopy procentowej

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Odpowiednią wartość oblicza się przez zastosowanie efektywnej stopy procentowej do wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, z wyjątkiem:

- zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. W odniesieniu do tych składników aktywów finansowych Bank stosuje efektywną stopę procentową skorygowaną o ryzyko kredytowe do wartości zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych od momentu początkowego ujęcia;
- składników aktywów finansowych niebędących zakupionymi lub utworzonymi składnikami aktywów finansowych dotkniętymi utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, które następnie stały się składnikami aktywów finansowych dotkniętymi utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Etap 3). W przypadku tych składników aktywów finansowych Bank stosuje efektywną stopę procentową do wartości zamortyzowanego kosztu (netto) składnika aktywów finansowych w późniejszych okresach sprawozdawczych.

## Elementy pozaodsetkowe

Różnice kursowe wynikające ze zmian wartości składnika aktywów finansowych wycenianego w wartości godziwej przez inne całkowite dochody wyrażonego w walucie obcej ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym tylko w odniesieniu do aktywów niepieniężnych, natomiast różnice kursowe generowane przez aktywa pieniężne (np. papiery dłużne) zaliczane są do rachunku zysków i strat.

W momencie usunięcia składnika aktywów finansowych z bilansu skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w kapitale własnym:

- w zakresie dłużnych aktywów finansowych ujmuje się w rachunku zysków i strat,
- w zakresie instrumentów kapitałowych ujmuje się w odpowiedniej pozycji kapitałów własnych, w której prezentowane są zyski zatrzymane.

Jeżeli występują obiektywne dowody, iż nastąpiła utrata wartości składnika dłużnych aktywów finansowych zaliczonego do wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, Bank rozpoznaje odpis aktualizujący w sposób opisany w punkcie dotyczącym utraty wartości składników aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych kwotowanych na aktywnym rynku (w tym papierów wartościowych) ustalana jest w oparciu o cenę kupna (bid price) dla pozycji długiej i sprzedaży (offer price) dla pozycji krótkiej. W przypadku braku aktywnego rynku dla danego instrumentu lub w przypadku papierów wartościowych, które nie są notowane na aktywnym rynku Bank ustala wartość godziwą przy zastosowaniu technik wyceny, do których zalicza się wykorzystanie ostatnich transakcji rynkowych, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modele wyceny opcji oraz inne techniki wyceny powszechnie używane przez uczestników rynku. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych ustalana jest w oparciu o zasady ostrożnej wyceny (ang.: prudent valuation). Celem takiego podejścia jest wyznaczenie wartości godziwej na wysokim 90% poziomie ufności, z uwzględnieniem niepewności ceny rynkowej oraz kosztu zamknięcia.

Aktywność rynku ocenia się w oparciu o częstotliwość i wolumen przeprowadzanych transakcji oraz dostępność do informacji o kwotowanych cenach, które co do zasady powinny być dostarczane w sposób ciągły.

Za rynek główny i zarazem najkorzystniejszy uważa się rynek, do którego Bank ma dostęp i na którym w zwykłych warunkach zawarłby transakcje sprzedaży/zakupu składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania.

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów/ zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- poziom 1: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku,
- poziom 2: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe,
- poziom 3: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

W cyklach miesięcznych Bank weryfikuje czy wystąpiły zmiany w jakości danych wejściowych stosowanych do poszczególnych technik wyceny i ustala, jakie były powody tych zmian oraz ich wpływ na kalkulację wartości

godziwej składnika aktywów/zobowiązań finansowych. Każdy zidentyfikowany przypadek rozpatrywany jest indywidualnie i w oparciu o szczegółowe analizy Bank podejmuje decyzję, czy jego identyfikacja wiąże się z koniecznością aktualizacji podejścia do ustalania wartości godziwej czy też nie.

W uzasadnionych przypadkach Bank podejmuje decyzję o wprowadzeniu zmian w metodologii ustalania wartości godziwej oraz dacie ich wprowadzenia rozumianej, jako data zmiany okoliczności. Następnie uwzględnia wpływ wprowadzenia zmian na klasyfikację do poszczególnych kategorii hierarchii wyceny w wartości godziwej. Wszelkie zmiany w metodologii wyceny wraz z uzasadnieniem podlegają szczegółowym ujawnieniom w odrębnej notcie do sprawozdania finansowego.

## **5.6. Aktywa niefinansowe**

### **5.6.1. Rzeczowe aktywa trwałe**

#### **5.6.1.1. Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych**

Rzeczowe aktywa trwałe stanowią kontrolowane środki trwałe oraz nakłady na ich budowę. Do środków trwałych zaliczane są składniki rzeczowych aktywów trwałych o przewidywanym okresie wykorzystywania dłuższym niż rok, które są utrzymywane z uwagi na ich wykorzystanie na własne potrzeby lub w celu oddania ich do użytkowania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych.

Rzeczowe aktywa trwałe, wykazuje się według modelu opartego na cenie nabycia lub koszcie wytworzenia tzn. po początkowym ujęciu wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne / umorzeniowe oraz z tytułu utraty wartości.

Na koszt historyczny składają się cena nabycia / koszt wytworzenia i koszty bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Każda część składowa pozycji rzeczowych aktywów trwałych, której cena nabycia lub koszt wytworzenia jest istotny w porównaniu z ceną nabycia lub kosztem wytworzenia całej pozycji jest amortyzowana osobno. Bank alokuje początkową wartość pozycji rzeczowych aktywów trwałych na jej istotne części.

#### **5.6.1.2. Nakłady ponoszone w terminie późniejszym**

Bank ujmuje w wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że Bank uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

### **5.6.2. Wartości niematerialne**

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów, który nie posiada postaci fizycznej.

Do wartości niematerialnych klasyfikowane są aktywa spełniające następujące wymagania:

- można je wyodrębnić lub wydzielić z jednostki gospodarczej i sprzedać, przekazać, licencjonować lub oddać do odpłatnego użytkowania osobom trzecim, zarówno indywidualnie, jak też łącznie z powiązanymi z nimi umowami, składnikami aktywów lub zobowiązań,
- wynikają z tytułów umownych lub innych tytułów prawnych, bez względu na to, czy podlegają one przeniesieniu lub wyodrębnieniu z jednostki gospodarczej lub innych praw i obowiązków.

#### 5.6.2.1. Oprogramowanie komputerowe

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i jego zaimplementowania. Nakłady związane z utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

#### 5.6.2.2. Późniejsze nakłady

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

#### 5.6.3. Odpisy amortyzacyjne

Odpisy amortyzacyjne od wartości podlegającej amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dokonywane są metodą liniową zgodnie z ustalonymi stawkami amortyzacji przez przewidywany okres ich użyteczności ekonomicznej. Przez wartość podlegającą amortyzacji rozumie się cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów po pomniejszeniu o wartość końcową (rezydualną) tego składnika. Okres ekonomicznej użyteczności, stawki amortyzacji, a także wartość końcowa rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji stanowią podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji rozpoznawanej prospektywnie od daty dostosowania (efekt takiej zmiany jest zgodnie z MSR 8 odnoszony do rachunku zysków i strat).

Odpisy amortyzacyjne rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Szacowane okresy użytkowania są następujące:

- |                                     |           |
|-------------------------------------|-----------|
| ➤ urządzenia                        | 3 - 7 lat |
| ➤ wyposażenie                       | 5 lat     |
| ➤ koszty wytworzenia oprogramowania | 3 lata    |
| ➤ oprogramowanie komputerowe        | 3 lata    |

#### 5.6.4. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości niefinansowych aktywów

Na każdy dzień bilansowy Bank dokonuje oceny aktywów pod względem istnienia przesłanek wskazujących na utratę ich wartości. W przypadku istnienia takiej przesłanki, Bank dokonuje formalnego oszacowania wartości odzyskiwalnej. W przypadku, gdy wartość bilansowa danego składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwaną, uznaje się utratę jego wartości i dokonuje odpisu aktualizującego jego wartość do poziomu wartości odzyskiwalnej.

#### 5.6.5. Ujęcie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych niezależnie od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Bank ustala wartość odzyskiwalną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub jego ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną.

#### 5.6.6. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do innych aktywów, podlega odwracaniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

### 5.7. Leasing

#### **Zasady obowiązujące przed 1 stycznia 2019**

*Bank jest stroną umów leasingu operacyjnego, na podstawie których przyjmuje do odpłatnego użytkowania środki trwale na uzgodniony okres.*

*Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Bank jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.*

*Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową w okresie trwania leasingu i prezentowane są w Kosztach działania w pozycji szczegółowej Koszty leasingu.*

### Zasady obowiązujące po 1 stycznia 2019

Bank jest stroną umów leasingowych, na podstawie których otrzymuje prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Bank stosuje postanowienia MSSF 16 do ewidencji wszystkich umów leasingowych z wyjątkiem kontraktów leasingu aktywów niematerialnych oraz zwolnień przewidzianych w standardzie i opisanych poniżej.

Bank dokonuje identyfikacji elementów leasingowych i nieleasingowych w zawartych umowach.

Opłaty nieleasingowe z tytułu umów ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu. Opłaty leasingowe podlegają ewidencji zgodnie z poniżej opisanymi zasadami.

W dacie rozpoczęcia leasingu Bank ujmuje aktywa z tytułu prawa do użytkowania aktywa oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Początkową wycenę zobowiązania z tytułu leasingu Bank wyznacza w wysokości bieżącej wartości przyszłych opłat leasingowych. Do wyznaczenia zdyskontowanej wartości opłat leasingowych Bank stosuje stopę procentową leasingu, a jeżeli stopa nie jest łatwo dostępna, Bank stosuje krańcową stopę procentową. Bank określa stopę procentową leasingu jako sumę stopy oprocentowania swap-ów i wewnętrznej ceny transferowej, z uwzględnieniem walut, w jakich denominowane są kontrakty leasingowe oraz okresów zapadalności umów. Po dacie rozpoczęcia leasingu, wartość bilansowa zobowiązania:

- powiększana jest o naliczone odsetki leasingowe, które ujmowane są w rachunku zysków i strat jako koszty odsetkowe,
- pomniejszana jest o zapłacone opłaty leasingowe,
- aktualizowana jest w wyniku ponownej oceny, zmiany leasingu lub zmiany zasadniczo stałych opłat leasingowych.

W dacie rozpoczęcia leasingu Bank ujmuje aktywa z tytułu prawa do użytkowania według kosztu, którego podstawą jest kwota początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu. Koszt składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania obejmuje również:

- opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed datą rozpoczęcia leasingu, pomniejszone o otrzymane zachęty leasingowe,
- początkowe koszty bezpośrednio poniesione przez leasingobiorcę,
- koszty, które mają zostać poniesione przez leasingobiorcę w związku z doprowadzeniem aktywa do stanu pierwotnego.

Prawo do użytkowania podlega amortyzacji przez okres trwania leasingu oraz jest pomniejszane o straty z tytułu utraty wartości. Aktualizacja wartości prawa do użytkowania w okresie trwania leasingu następuje w wyniku aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu.

Identyfikacja przyszłych opłat leasingowych wymaga ustalenia okresu leasingu. Określając okres leasingu Bank bierze pod uwagę nieodwołalny okres leasingu wraz z okresami, na które można przedłużyć leasing oraz okresami, w których można wypowiedzieć leasing. W dacie rozpoczęcia umowy leasingowej Bank ocenia, czy można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank skorzysta z opcji przedłużenia leasingu, lub że nie skorzysta z opcji wypowiedzenia leasingu. W celu wykonania oceny Bank uwzględnia wszystkie istotne fakty i okoliczności, które tworzą zachętę ekonomiczną do skorzystania lub nieskorzystania z tych opcji. Bank dokonuje przeglądu okresu leasingu w celu ponownej oceny istotnych zdarzeń lub okoliczności, które mogą wpływać na oszacowaną długość okresu leasingu. Leasing przestaje być egzekwowalny gdy zarówno leasingobiorca, jak i leasingodawca ma prawo

wypowiedzenia leasingu bez konieczności uzyskania zezwolenia drugiej strony, czego konsekwencją jest najwyżej nieznaczna kara. Dla kontraktów leasingowych zawartych na czas nieokreślony, w których występuje obustronna opcja wypowiedzenia oraz potencjalnie wysokie koszty związane z rozwiązaniem kontraktu Bank dokonuje oszacowania okresu leasingu.

Bank korzysta ze zwolnienia dla:

- leasingów krótkoterminowych- umowa może być zaklasyfikowana jako umowa krótkoterminowa, jeżeli okres trwania umowy nie przekracza 12 miesięcy, a w stosunku do przedmiotu umowy nie jest przewidziana opcja zakupu.
- leasingów, w których przedmiot umowy ma niską wartość- aktywa mogą być zaklasyfikowane jako aktywa o niskiej wartości, jeżeli cena brutto nabycia nowego składnika nie przekracza kwoty 5 000 EUR, a przedmiot umowy nie jest i nie będzie oddany w subleasing

Opłaty leasingowe z tytułu powyżej wskazanych kontraktów Bank ujmuje jako koszty w rachunku zysków i strat w sposób systematyczny przez okres trwania leasingu.

## 5.8. Pozostałe składniki bilansu

### 5.8.1. Pozostałe należności handlowe i inne należności

Pozostałe należności handlowe i inne należności są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności.

Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności handlowe i inne należności obejmują w szczególności rozrachunki z odbiorcami. Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów finansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

### 5.8.2. Zobowiązania

Pozostałe zobowiązania obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług, rozrachunki z dostawcami oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.



### 5.8.3. Środki pieniężne i ekwiwalent środków pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalent środków pieniężnych – z punktu widzenia rachunku przepływów pieniężnych na stan środków pieniężnych składa się gotówka oraz wartość ekwiwalentów gotówki, przy czym ING Bank Hipoteczny nie utrzymuje gotówki, a jedynie ekwiwalenty środków pieniężnych, które obejmują salda na rachunkach bieżących i rachunkach lokat terminowych w innych bankach.

## 5.9. Kapitały własne

Na kapitały własne składają się: kapitał akcyjny, kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej, zyski zatrzymane oraz skumulowane inne całkowite dochody netto. Kapitały te są tworzone przez Bank zgodnie z obowiązującym prawem oraz ze statutem.

### 5.9.1. Kapitał akcyjny

Kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru handlowego przedsiębiorców.

### 5.9.2. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednie koszty z nią związane.

### 5.9.3. Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa. Zyski zatrzymane obejmują wynik finansowy netto. Wynik finansowy netto stanowi wynik brutto z rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem lub należnością z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

### 5.9.4. Skumulowane inne całkowite dochody netto

Skumulowane inne całkowite dochody tworzone są w wyniku:

- wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do wyceny przez inne całkowite dochody,
- wyceny pochodnych instrumentów finansowych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych,
- zysków / strat aktuarialnych.



Na skumulowane inne całkowite dochody odnosi się zmiany aktywa lub zobowiązania z tytułu podatku odroczonego wynikające z ujęcia powyższych wycen. Skumulowane inne całkowite dochody nie podlegają dystrybucji.

## **5.10. Rozliczenia międzyokresowe**

### **5.10.1. Koszty rozliczane w czasie**

Koszty rozliczane w czasie dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są przede wszystkim rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Banku przez kontrahentów, oraz opłacone z góry koszty prenumeraty oraz usług IT, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Koszty rozliczane w czasie prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Inne aktywa.

## **5.11. Świadczenia pracownicze**

### **5.11.1. Świadczenia wynikające z Ustawy o pracowniczych programach emerytalnych**

Wydatki ponoszone w związku z programem określonych składek są ujmowane jako koszty w rachunku zysków i strat.

### **5.11.2. Krótkoterminowe świadczenia pracownicze**

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Banku (inne niż świadczenia z tytułu rozwiązania umowy o pracę) zawierają wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

Bank ujmuje przewidywaną niezdyskontowaną wartość krótkoterminowych świadczeń pracowniczych jako koszty w okresie, w którym pracownicy świadczyli związaną z nimi pracę (bez względu na termin zapłaty) w korespondencji z pozostałymi zobowiązaniami bilansu. Kwota krótkoterminowych świadczeń pracowniczych z tytułu niewykorzystanych dni urlopowych przysługujących pracownikom Banku jest wyliczana jako suma niewykorzystanych urlopów przysługujących poszczególnym pracownikom Banku.

### **5.11.3. Długoterminowe świadczenia pracownicze**

#### **5.11.3.1. Świadczenia z tytułu regulacji wynikających z Kodeksu Pracy**

Rezerwy na odprawy emerytalne przyznane w ramach świadczeń z tytułu regulacji wynikających z Kodeksu Pracy szacowane są na podstawie wyceny aktuarialnej. Rezerwa będąca efektem wyceny aktuarialnej ujmowana i aktualizowana jest w okresach rocznych. Rezerwy z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych ujmuje się

w pozycji Inne zobowiązania sprawozdania z sytuacji finansowej w korespondencji z kosztami wynagrodzeń w rachunku zysków i strat. Opis założeń metody kalkulacji i prezentacji zysków i strat aktuarialnych zawarty jest w punkcie dotyczącym zastosowanych szacunków w zakresie rezerw na odprawy emerytalne i rentowe.

#### 5.11.3.2. Świadczenia wynikające z programu zmiennych składników wynagrodzeń

Świadczenia przyznawane w ramach programu zmiennych składników wynagrodzeń realizowane są w dwóch częściach:

- części płatnej w gotówce (maksymalnie 50%);
- części przyznanej w formie instrumentów finansowych uprawniających do otrzymania środków pieniężnych, których wysokość uzależniona jest od wartości księgowej aktywów netto ING Banku Hipotecznego S.A. na akcje, skorygowanych o czynniki wpływające na te aktywa, inne niż wynik finansowy.

Część programu płatna w gotówce wykazywana jest zgodnie z metodą prognozowanych uprawnień jednostkowych i jest rozliczana w czasie w okresie nabywania przez pracowników uprawnień do tych świadczeń (zarówno w okresie oceny rozumianym jako rok pracy, za który pracownicy otrzymują świadczenie, jak i w okresie odroczenia odpowiednich części tego świadczenia). Wartość świadczenia nieodroczonego ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników w korespondencji z rachunkiem wyników, natomiast wartość świadczenia odroczonego ujmowana jest jako rozliczenia międzyokresowe kosztów w korespondencji z rachunkiem wyników. W przypadku świadczeń przyznawanych w formie instrumentów finansowych zastosowanie ma roczny termin przetrzymania instrumentów, który dotyczy zarówno części przyznanej po roku oceny (część nieodroczonego), jak i części odroczonego świadczenia na zasadach analogicznych jak w zakresie części gotówkowej (na okresy roczne, dwuletnie, trzyletnie itd.). Podczas okresu przetrzymania pracownik, któremu przyznano świadczenie nie może wykonać praw związanych z przyznanymi instrumentami. Wartość świadczenia nieodroczonego ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników w korespondencji z rachunkiem wyników, natomiast wartość świadczenia odroczonego ujmowana jest jako rozliczenia międzyokresowe kosztów w korespondencji z rachunkiem wyników.

#### 5.12. Rezerwy

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty są niepewne. Rezerwy są tworzone, gdy Bank posiada obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych oraz prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność uiszczenia środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

## 5.13. Rachunek zysków i strat

### 5.13.1. Wynik z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek dla wszystkich instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat. Przychody z tytułu odsetek od aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmowane są w rachunku zysków i strat w wysokości zamortyzowanego kosztu przy użyciu efektywnej stopy procentowej lub efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego (albo grupy aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych) oraz przypisania przychodów lub kosztów odsetkowych do odpowiednich okresów. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego.

Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Bank dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane (zewnętrzne) przez strony umowy prowizje i opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta.

Potencjalne przyszłe straty kredytowe uwzględniane są tylko i wyłącznie w przypadku aktywów finansowych, które na moment początkowego ujęcia dotknięte są utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. Powyższe ma na celu kalkulację efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje (otrzymane lub należne) ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej z tytułu: kredytów z harmonogramami spłat, lokat międzybankowych.

W przypadku aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są naliczane od wartości bieżącej należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość) przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Przychody odsetkowe od dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy lub desygnowanych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy są ujmowane w przychodach z tytułu odsetek.

Wynik z tytułu naliczenia odsetek oraz rozliczenia dyskonta bądź premii od dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy bądź klasyfikowanych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy rozpoznawany jest jako wynik odsetkowy.

### 5.13.2. Przychody i Koszty z tytułu prowizji

Przychody z tytułu prowizji powstają w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Bank i obejmują m.in. opłaty za zaświadczenia o posiadanym/ spłaconym zobowiązaniu kredytowym, prowizje za wcześniejszą spłatę kredytów hipotecznych.

Opłaty i prowizje (zarówno przychody, jak i koszty) bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych posiadających określone harmonogramy spłat są ujmowane w rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i stanowią część przychodów odsetkowych.

Bank do prowizji korygujących efektywną stopę procentową zalicza:

- prowizja za zmiany w umowie kredytowej skutkujące zmianą kwoty, waluty lub harmonogramu spłat kredytu;

Prowizje integralnie związane z powstaniem aktywów bez określonych harmonogramów rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu.

Pozostałe opłaty i prowizje związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Bank, są rozpoznawane w rachunku zysków i strat z uwzględnieniem zasady pięciu kroków:

- 1) identyfikacji umowy z klientem,
- 2) identyfikacji poszczególnych zobowiązań w umowie,
- 3) określenie ceny transakcji,
- 4) przypisanie ceny do poszczególnych zobowiązań umownych,
- 5) rozpoznanie przychodu w momencie spełnienia poszczególnych zobowiązań.

Na podstawie przeprowadzonych analiz, Bank rozpoznaje przychody z tytułu prowizji i opłat:

- jednorazowo, gdy usługa została dostarczona (również dla opłat pobieranych z góry) tj. w momencie przeniesienia kontroli na dobrem lub usługę;
- w miarę upływu czasu, jeśli świadczenie usług jest realizowane w określonym okresie czasu;
- w określonym momencie w czasie (point-in-time), gdy Bank wykonuje kluczowe działania;
- w momencie gdy z punktu widzenia klienta występuje rzeczywista korzyść.

Po spełnieniu (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia Bank ujmuje jako przychód kwotę równą cenie transakcyjnej, która została przypisana do tego zobowiązania do wykonania świadczenia.

Przychody z tytułu prowizji, które zostały naliczone i są należne, ale nie zostały zapłacone w terminie, po upływie 90 dni podlegają wyłączeniu z wyniku finansowego Banku.

### 5.13.3. Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane, jak i niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i zobowiązań walutowych według obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski.

#### 5.13.4. Wynik na pozostałej działalności podstawowej

Do wyniku na pozostałej działalności podstawowej zaliczane są koszty i przychody niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową.

### 5.14. Podatki

#### 5.14.1. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy ujmowany jest jako podatek bieżący oraz podatek odroczony. Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat. Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub w kapitale.

#### 5.14.2. Odroczony podatek dochodowy

Bank tworzy rezerwę na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego spowodowaną odmiennością momentu uznania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione w myśl przepisów rachunkowych oraz przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych. Dodatnią różnicę netto wykazuje się w pasywach jako Rezerwy z tytułu podatku odroczonego. Ujemną różnicę netto wykazuje się w pozycji Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest tworzona metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich dodatnich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym oraz niewykorzystanych strat podatkowych.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są do wysokości, do której jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych, z wyjątkiem sytuacji, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku podlega weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy, gdy posiada tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczą tego samego podatnika.

#### 5.14.3. Inne podatki

Przychody, koszty i aktywa ujmowane są w kwocie pomniejszonej o wartość podatku od towarów i usług, podatku od czynności cywilno-prawnych i innych podatków od sprzedaży, z wyjątkiem, gdy podatek od sprzedaży zapłacony przy zakupie towarów i usług nie jest możliwy do odzyskania od władz podatkowych; wtedy podatek od sprzedaży jest ujmowany odpowiednio jako część kosztów nabycia składnika aktywów lub jako element kosztów. Kwota netto podatku od sprzedaży możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz władz podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

## 6. Porównywalność danych finansowych

W sporządzonym za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 czerwca 2019 roku sprawozdaniu finansowym w stosunku do poprzedniego sprawozdania finansowego za okres od 26 lutego 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku ING Bank Hipoteczny S.A. nie dokonywał zmian w sposobie prezentacji danych finansowych.

## 7. Noty do sprawozdania finansowego

### NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

#### 5.1. Wynik z tytułu odsetek

	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 26.02.2018 do 30.06.2018
<b>Przychody odsetkowe, w tym:</b>	<b>9 573,3</b>	<b>365,8</b>
<b>Przychody odsetkowe obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, w tym:</b>	<b>9 573,3</b>	<b>365,8</b>
Odsetki od kredytów i innych należności od klientów wycenianych zamortyzowanym kosztem	7 232,4	0,0
odsetki od innych należności od banków wycenianych zamortyzowanym kosztem	1 566,6	365,8
odsetki od papierów wartościowych wycenianych zamortyzowanym kosztem	531,3	0,0
odsetki od papierów wartościowych wycenianych przez inne całkowite dochody	242,9	0,0
<b>Koszty odsetek, w tym:</b>	<b>-3 211,8</b>	<b>0,0</b>
odsetki od otrzymanych kredytów	-2 945,2	0,0
odsetki od odroczonej płatności z tytułu nabycia wierzytelności	-256,8	0,0
odsetki od zobowiązań z tytułu leasingu*	-9,8	0,0
<b>Wynik z tytułu odsetek</b>	<b>6 361,4</b>	<b>365,8</b>

\*) Począwszy od 1 stycznia 2019 roku Bank wdrożył nowy standard MSSF 16 Leasing. Jak opisano w punkcie 4. Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej Bank zastosował do swoich umów leasingowych zmodyfikowane podejście retrospektywne i nie przekształcił danych porównawczych.

#### 5.2. Wynik z tytułu prowizji

	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 26.02.2018 do 30.06.2018
<b>Przychody z tytułu prowizji</b>	<b>48,2</b>	<b>0,0</b>
prowizje za wcześniejszą spłatę kredytów hipotecznych	43,4	0,0
Pozostałe	4,9	0,0
<b>Koszty prowizji</b>	<b>-230,1</b>	<b>-0,2</b>
prowizje i opłaty dla pozostałych podmiotów finansowych, w tym za udostępnienie informacji kredytowej	-215,1	0,0
Pozostałe	-15,0	-0,2
<b>Wynik z tytułu prowizji</b>	<b>-181,9</b>	<b>-0,2</b>

### 5.3. Wynik z pozycji wymiany

	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 26.02.2018 do 30.06.2018
Wynik z pozycji wymiany	-2,4	0,0
<b>Wynik z pozycji wymiany</b>	<b>-2,4</b>	<b>0,0</b>

### 5.4. Koszty działania

	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 26.02.2018 do 30.06.2018
<b>Koszty pracownicze, w tym:</b>	<b>-5 295,7</b>	<b>-937,4</b>
wynagrodzenia, w tym:	-4 465,9	-779,1
program zmiennych składników wynagrodzeń	-912,2	-165,5
świadczenia na rzecz pracowników	-829,8	-158,2
<b>Pozostałe koszty działania, w tym:</b>	<b>-5 090,3</b>	<b>-761,3</b>
koszty z tytułu czynności wspomagających świadczonych w ramach Umowy o współpracy <sup>1</sup>	-2 971,5	-23,1
Amortyzacja	-698,5	-4,2
zużycie materiałów oraz składników majątkowych niekwalifikowanych do środków trwałych	-68,5	-19,5
usługi prawne	-350,9	0,0
pozostałe koszty doradztwa i konsultingu	-87,4	0,0
pozostałe usługi obce	-132,1	-61,2
koszty serwisów informacyjnych	-72,4	0,0
koszty łączności	-49,1	0,0
koszty IT	-237,7	0,0
koszty wynajmu budynków	-42,0	-35,8
koszty reprezentacji	-167,4	-4,6
podatki i opłaty	-17,6	-602,9
inne	-195,3	-10,0
<b>Koszty działania</b>	<b>-10 386,0</b>	<b>-1 698,7</b>

\*\*) Począwszy od 1 stycznia 2019 roku Bank wdrożył nowy standard MSSF 16 *Leasing*. Jak opisano w punkcie 4. *Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej* Bank zastosował do swoich umów leasingowych zmodyfikowane podejście retrospektywne i nie przekształcił danych porównawczych.

### 5.5. Odpis z tytułu strat oczekiwanych / odpisy na utratę wartości aktywów finansowych

W związku z faktem, iż ING Bank Hipoteczny S.A. rozpoczął działalność operacyjną w styczniu 2019 r. Bank nie dokonywał odpisów w poprzednich okresach sprawozdawczych. W konsekwencji dane dot. odpisów z tytułu



strat oczekiwanych/odpisów na utratę wartości aktywów finansowych dokonanych w okresie sprawozdawczym od 1 stycznia 2019 roku do 30 czerwca 2019 roku są równe danym w przedmiotowym zakresie przedstawionym w notce 5.9.

## 5.6. Podatek dochodowy

### Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat

	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 26.02.2018 do 30.06.2018
<b>Podatek bieżący</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>
<b>Podatek odroczony, w tym:</b>	<b>839,6</b>	<b>1 569,1</b>
Powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	839,6	1 569,1
1. powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych ujemnych	1 458,2	1 627,3
z tytułu:		
1) straty podatkowej	901,9	1 088,4
2) kosztów utworzenia rezerw na koszty osobowe, rzeczowe i inne	278,7	534,2
3) kosztów z tytułu naliczonych, a niezapłaconych odsetek	155,8	0,0
4) kosztów i przychodów rozliczanych według efektywnej stopy procentowej	72,0	0,0
5) innych	49,8	4,7
2. powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych dodatnich	-618,6	-58,1
z tytułu:		
1) przychodów z tytułu naliczonych, a niezapłaconych odsetek	-545,9	-22,7
2) różnicy pomiędzy amortyzacją podatkową i bilansową	-63,0	-35,4
3) innych	-9,7	-4,7
<b>Razem podatek księgowy ujęty w rachunku zysków i strat</b>	<b>839,6</b>	<b>1 569,1</b>

**Wyliczenie efektywnej stopy podatkowej**

	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 26.02.2018 do 30.06.2018
<b>A. Zysk brutto</b>	<b>-4 476,2</b>	<b>-8 948,5</b>
<b>B. 19% zysku brutto</b>	<b>-850,5</b>	<b>-1 700,2</b>
<b>C. Zwiększenia - 19% kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów, w tym:</b>	<b>10,9</b>	<b>131,2</b>
podatek od czynności cywilnoprawnych	0,0	114,3
inne	10,9	16,8
<b>D. Zmniejszenia - 19% przychodów niepodlegających opodatkowaniu</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>
<b>E. Podatek księgowy ujęty w rachunku zysków i strat [-(B+C-D)]</b>	<b>839,6</b>	<b>1 569,1</b>
<b>Efektywna stopa podatkowa (-E : A)*</b>	<b>18,8%</b>	<b>17,5%</b>

\*) Na odchylenie w I półroczu 2018 roku efektywnej stawki podatkowej poniżej 19% wpłynął podatek od czynności cywilnoprawnych zapłacony w związku z założeniem spółki i wniesieniem do niej wkładów pieniężnych na kapitał akcyjny w wysokości 600,0 tys. zł.

**Podatek dochodowy ujęty w pozostałych całkowitych dochodach**

	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 26.02.2018 do 30.06.2018
<b>Podatek odroczony, w tym:</b>	<b>2,1</b>	<b>0,0</b>
Powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	2,1	0,0
w tym powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych z tytułu niezrealizowanego wyniku z wyceny papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2,1	0,0
w tym powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych ujemnych z tytułu strat aktuarialnych	0,0	0,0
<b>Razem podatek księgowy ujęty w pozostałych całkowitych dochodach</b>	<b>2,1</b>	<b>0,0</b>

**5.7. Zysk przypadający na jedną akcję****Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję**

Wyliczenie podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję Banku za I półrocze 2019 r. oparte było na stracie netto w kwocie -3.636.603,47 zł oraz liczbie akcji zwykłych występujących na dzień 30.06.2019 r. w liczbie 210.000 sztuk.

**Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję**

W ciągu I półrocza 2019 nie wystąpiły czynniki rozładniające zysk przypadający na jedną akcję. W opisywanym okresie ING Bank Hipoteczny S.A. nie emitował obligacji zamiennych na akcje ani opcji na akcje. Kapitał zakładowy dzieli się w całości na akcje zwykłe (nie ma akcji uprzywilejowanych). Ze względu

na powyższe wartość rozwodnionego zysku przypadającego na jedną akcję pokrywa się z wartością podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję.

## NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

### 5.8. Należności od banków

	Stan na 30.06.2019	Stan na 31.12.2018
Rachunki bieżące	1 570,3	0,0
Lokaty w bankach, w tym:	368 112,6	111 534,9
lokaty jednodniowe	2 305,0	16 415,5
<b>Razem (brutto)</b>	<b>369 682,8</b>	<b>111 534,9</b>
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	0,0	0,0
<b>Razem (netto)</b>	<b>369 682,8</b>	<b>111 534,9</b>

Należności od banków obejmują krótkoterminowe lokaty w ING Banku Śląskim S.A. w PLN.

W Banku nie występują należności od banków przeterminowane lub z rozpoznaną utratą wartości. Ponieważ Bank zawiera transakcje międzybankowe jedynie z ING Bankiem Śląskim S.A. ocenia się, że ryzyko kredytowe wynikające z tych transakcji jest istotnie ograniczone, w związku z czym Bank nie tworzy z tego tytułu odpisów na oczekiwane straty. W odniesieniu do przedmiotowych lokat ING Bank Hipoteczny S.A. nie identyfikuje ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej.

### 5.9. Kredyty i inne należności udzielone klientom

#### Kredyty i inne należności wyceniane wg zamortyzowanego kosztu

	30.06.2019			31.12.2018		
	brutto	odpis z tyt. strat oczekiwanych	netto	brutto	odpis z tyt. strat oczekiwanych	netto
<b>Kredyty i inne należności wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, w tym:</b>	<b>1 320 914,4</b>	<b>-248,0</b>	<b>1 320 666,4</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>
<b>Portfel kredytowy, w tym:</b>	<b>1 320 914,4</b>	<b>-248,0</b>	<b>1 320 666,4</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>
<b>Bankowość detaliczna (osoby fizyczne)</b>	<b>1 320 914,4</b>	<b>-248,0</b>	<b>1 320 666,4</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>
Kredyty i pożyczki hipoteczne	1 320 914,4	-248,0	1 320 666,4	0,0	0,0	0,0

**Jakość portfela kredytowego**

	30.06.2019			31.12.2018		
	brutto	odpis z tyt. strat oczekiwanych	netto	brutto	odpis z tyt. strat oczekiwanych	netto
<b>Bankowość detaliczna</b>	<b>1 320 914,4</b>	<b>-248,0</b>	<b>1 320 666,4</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>
aktywa w etapie 1	1 313 950,0	-175,2	1 313 774,8	0,0	0,0	0,0
aktywa w etapie 2	6 964,4	-72,8	6 891,6	0,0	0,0	0,0
aktywa w etapie 3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<b>Razem</b>	<b>1 320 914,4</b>	<b>-248,0</b>	<b>1 320 666,4</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>

**Zmiana odpisu na oczekiwane straty kredytowe / odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości**

	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019				okres od 26.02.2018 do 30.06.2018			
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
				0,0	0,0	0,0		0,0
<b>Odpis na początek okresu</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>				<b>0,0</b>	
<b>Zmiany w okresie, w tym:</b>	<b>-175,2</b>	<b>-72,8</b>	<b>0,0</b>	<b>-248,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>
odpisy na kredyty nabyte w okresie	-175,2	-72,8	0,0	-248,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<b>Odpis na koniec okresu</b>	<b>-175,2</b>	<b>-72,8</b>	<b>0,0</b>	<b>-248,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>

**5.10. Dłużne papiery wartościowe**

	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018
Dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	24 728,8	0,0
obligacje Skarbu Państwa	24 728,8	0,0
Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu w portfelu inwestycyjnych papierów wartościowych	152 974,5	0,0
bony pieniężne NBP	152 974,5	0,0
<b>Razem</b>	<b>177 703,2</b>	<b>0,00</b>

### 5.11. Rzeczowe aktywa trwałe

	Stan na 30.06.2019	Stan na 31.12.2018
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania*	1 151,8	0,0
Sprzęt informatyczny	191,8	108,4
Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	16,9	16,9
<b>Razem (brutto)</b>	<b>1 360,5</b>	<b>125,3</b>
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu dot. sprzętu informatycznego	-47,0	-20,3
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu dot. pozostałych rzeczowych aktywów trwałych	-2,5	-0,8
<b>Razem (netto)</b>	<b>1 311,0</b>	<b>104,1</b>

\*) Począwszy od 1 stycznia 2019 roku Bank wdrożył nowy standard MSSF 16 *Leasing*. Jak opisano w punkcie 4. *Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej* Bank zastosował do swoich umów leasingowych zmodyfikowane podejście retrospektywne i nie przekształcił danych porównawczych.

### 5.12. Wartości niematerialne

	Stan na 30.06.2019	Stan na 31.12.2018
Oprogramowanie	2 975,8	2 975,8
<b>Razem (brutto)</b>	<b>2 975,8</b>	<b>2 975,8</b>
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu dot. oprogramowania	-663,2	-167,3
<b>Razem (netto)</b>	<b>2 312,6</b>	<b>2 808,5</b>

Istotnymi wartościami niematerialnymi z punktu widzenia Banku były w 2018 roku nakłady na nabycie i dostosowanie oprogramowania Rejestr Zabezpieczeń Listów Zastawnych na kwotę 1.114 tys. PLN oraz nabycie Licencji do oprogramowania SAS (CSS) na kwotę 1.387 tys. PLN. W związku z zakończeniem procesu dostosowywania, przedmiotowe składniki aktywów niematerialnych zostały przyjęte do użytkowania. Szacowany okres użytkowania oprogramowania wynosi 3 lata.

W I półroczu 2019 r. Bank nie ponosił nakładów na wartości niematerialne.

### 5.13. Inne aktywa

	Stan na 30.06.2019	Stan na 31.12.2018
<b>Rozliczenia międzyokresowe, w tym:</b>	<b>624,8</b>	<b>32,3</b>
koszty działania opłacone z góry	522,9	32,3
koszty dotyczące planowanej emisji listów zastawnych do rozliczenia wg ESP	101,9	0,0
<b>Pozostałe aktywa, w tym:</b>	<b>88,9</b>	<b>54,1</b>
rozrachunki z odbiorcami	3,6	54,1
inne	85,3	0,0
<b>Razem</b>	<b>713,7</b>	<b>86,4</b>

## 5.14. Zobowiązania wobec banków

	Stan na 30.06.2019	Stan na 31.12.2018
Kredyty otrzymane	990 792,1	0,0
Zobowiązania z tytułu kwoty refinansowania*	609 554,9	0,0
Pozostałe zobowiązania	3,5	0,0
<b>Razem</b>	<b>1 600 350,5</b>	<b>0,0</b>

\* ING Bank Hipoteczny S.A. świadczy na rzecz ING Banku Śląskiego S.A. usługi refinansowania portfeli wierzytelności hipotecznych poprzez zapłatę Kwoty Refinansowania, w wysokości ustalonej zgodnie z postanowieniami Umowy ramowej przeniesienia wierzytelności w celu emisji listów zastawnych (dalej Umowa Ramowa) i Umów Przeniesienia, w zamian za przeniesienie na ING Bank Hipoteczny S.A. tych portfeli.

## 5.15. Rezerwy

	Stan na 30.06.2019	Stan na 31.12.2018
<b>Rezerwy, w tym:</b>	<b>382,9</b>	<b>382,9</b>
dot. wyceny wartości zobowiązania z tytułu określonych świadczeń po okresie zatrudnienia - zyski i straty aktuarialne	382,9	382,9
<b>Razem</b>	<b>382,9</b>	<b>382,9</b>

## 5.16. Inne zobowiązania

	Stan na 30.06.2019	Stan na 31.12.2018
<b>Rozliczenia międzyokresowe, w tym:</b>	<b>3 689,7</b>	<b>2 515,6</b>
z tytułu wynagrodzeń i świadczeń pracowniczych, w tym:	1 718,4	715,7
program zmiennych składników wynagrodzeń	1 136,8	475,4
z tytułu Umowy o współpracy*	1 500,0	0,0
z tytułu usług prawnych	10,0	1 066,1
z tytułu zakupu licencji i oprogramowania niestanowiących majątku trwałego	0,0	391,9
z tytułu kosztów łączności	269,4	181,6
Pozostałe	191,8	160,3
<b>Pozostałe zobowiązania, w tym:</b>	<b>2 214,6</b>	<b>978,7</b>
zobowiązania z tytułu leasingu**	1 156,6	0,0
rozrachunki z dostawcami	162,8	118,6
rozrachunki z pracownikami	594,1	651,2
rozrachunki publiczno-prawne	295,6	208,8
Pozostałe	5,5	0,0
<b>Razem</b>	<b>5 904,3</b>	<b>3 494,3</b>

\*) Zakres usług świadczonych przez ING Bank Śląski S.A. na rzecz ING Banku Hipotecznego S.A. wynikający z Umowy o współpracy został opisany w notcie 5.22 Transakcje z podmiotami powiązanymi.

\*\*) Począwszy od 1 stycznia 2019 roku Bank wdrożył nowy standard MSSF 16 *Leasing*. Jak opisano w punkcie 4. *Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej* Bank zastosował do swoich umów leasingowych zmodyfikowane podejście retrospektywne i nie przekształcił danych porównawczych.

## 5.17. Skumulowane inne całkowite dochody

	Stan na 30.06.2019	Stan na 31.12.2018
<b>Zyski i straty aktuarialne, w tym:</b>	<b>-310,1</b>	<b>-310,1</b>
podatek odroczony	72,7	72,7
<b>Wycena papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:</b>	<b>-8,8</b>	<b>0,0</b>
podatek odroczony	2,1	0,0
<b>Razem</b>	<b>-318,9</b>	<b>-310,1</b>

## 5.18. Zyski zatrzymane

	Stan na 30.06.2019	Stan na 31.12.2018
Wynik roku bieżącego	-3 636,6	-7 379,4
<b>Razem</b>	<b>-3 636,6</b>	<b>-7 379,4</b>

## POZOSTAŁE NOTY

## 5.19. Wartość godziwa

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony, lub zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

Poniżej zaprezentowano wartości bilansowe aktywów i zobowiązań finansowych w rozbiciu na poszczególne kategorie (poziomy) wyceny. W I półroczu 2019 roku nie było przesunięć pomiędzy poziomami wyceny, a techniki wyceny dla Poziomów 1-3 nie uległy zmianie.

**Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej są prezentowane w wartości godziwej**

**stan na 30.06.2019**

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
<b>Aktywa finansowe, w tym:</b>	<b>24 728,8</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>24 728,8</b>
Papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	24 728,8	0,0	0,0	24 728,8
Obligacje skarbowe	24 728,8	0,0	0,0	24 728,8
<b>Zobowiązania finansowe</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>

W okresie od 26.02.2018 do 30.06.2018 w ING Banku Hipotecznym S.A. nie wystąpiły aktywa finansowe ani aktywa niefinansowe wyceniane według wartości godziwej.

**Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej**

**Stan na 30.06.2019**

Stan na 31.03.2019						
	Wartość bilansowa	Metoda wyceny	Wartość godziwa			RAZEM
			Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	
Aktywa						
Należności od banków	369 682,8	wartość wymaganej zapłaty	0,0	369 682,8	0,0	0,0
Papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	152 974,5	notowania na rynku regulowanym	0,0	152 955,3	0,0	0,0
Kredyty i inne należności udzielone klientom	1 320 666,4	zdyskontowane przepływy pieniężne	0,0	0,0	1 317 491,3	0,0
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec innych banków	1 600 350,5	wartość wumaganej zapłaty	0,0	1 600 350,5	0,0	0,0



## Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

stan na 31.12.2018

	Wartość bilansowa	metoda wyceny	Wartość godziwa			RAZEM
			Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	
Aktywa						
Należności od banków	111 534,9	wartość wymaganej zapłaty	0,0	111 534,9	0,0	0,0

## 5.20. Wskazanie czynników, które mogą mieć wpływ na wyniki finansowe w kolejnych kwartałach

Czynniki, które mogą mieć wpływ na wyniki finansowe w kolejnych kwartałach zostały opisane w sprawozdaniu Zarządu z działalności ING Banku Hipotecznego S.A. za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 czerwca 2019 roku.

## 5.21. Pozycje pozabilansowe

	Stan na 30.06.2019	Stan na 31.12.2018
Otrzymane linie kredytowe, w tym:	1 510 196,5	94,4
- odnawialna linia kredytowa (RCF)	1 510 000,0	0,0
- niewykorzystane limity na kartach kredytowych	196,5	94,4
<b>Pozycje pozabilansowe ogółem</b>	<b>1 510 196,5</b>	<b>94,4</b>

## 5.22. Sezonowość lub cykliczność działalności

Działalność ING Banku Hipotecznego S.A. nie podlega sezonowości i cykliczności w rozumieniu §21 MSR 34.

## 5.23. Transakcje z jednostkami powiązanymi

ING Bank Hipoteczny S.A. jest spółką zależną od ING Banku Śląskiego S.A., który według stanu na dzień 30 czerwca 2019 roku posiadał 100% udziału w kapitale zakładowym ING Banku Hipotecznego S.A. oraz 100% udziałów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu ING Banku Hipotecznego S.A.

Począwszy od 2019 r. ING Bank Hipoteczny S.A. świadczy na rzecz ING Banku Śląskiego S.A. usługi refinansowania portfeli wierzytelności hipotecznych poprzez zapłatę Kwoty Refinansowania, w wysokości ustalonej zgodnie z postanowieniami Umowy ramowej przeniesienia wierzytelności w celu emisji listów zastawnych (dalej Umowa Ramowa) i Umów Przeniesienia, w zamian za przeniesienie na ING Bank Hipoteczny S.A. tych portfeli.



Natomiast, ING Bank Śląski S.A. prowadzi rachunki bieżące, rachunki lokat krótkoterminowych oraz rachunki papierów wartościowych dla ING Banku Hipotecznego S.A. Dodatkowo, ING Bank Hipoteczny S.A. korzysta z linii kredytowej od ING Banku Śląskiego S.A. na potrzeby finansowania działalności operacyjnej, a także z linii kredytowej udostępnionej pracownikom spółki w związku z korzystaniem z kart bankowych ING Banku Śląskiego S.A.

Co więcej, poczynsz od stycznia 2019 roku ING Bank Śląski S.A. wykonuje na rzecz ING Banku Hipotecznego S.A. czynności o podstawowym znaczeniu, stanowiące określoną w niniejszej umowie część Usług finansowych świadczonych przez ING Bank Hipoteczny S.A. w oparciu o Umowę o współpracy pomiędzy tymi bankami. Przedmiotowe usługi wsparcia świadczone są w następujących obszarach: Rachunkowości i Podatków, Controllingu, IT, Ryzyka Kredytowego i Obszar Walidacji Modeli, Ryzyka Rynkowego i Płynności, Ryzyka Operacyjnego i Ryzyka Informacji (technologicznego), Usług w zakresie Zakupów, Usług w zakresie HR, Biznes i Operacje, Skarbu, Obsługi Prawnej, Zarządzania Danymi, Ryzyka Braku Zgodności (Compliance) oraz Audytu. Przy czym, czynności wykonywane na mocy Umowy o współpracy mają charakter wsparcia technicznego<sup>2</sup>, natomiast wszelkie czynności decyzyjne wykonywane są przez ING Bank Hipoteczny S.A.

Wszystkie wyżej wymienione transakcje odbywają się na zasadach rynkowych. Pomędzy ING Bankiem Hipotecznym S.A. a ING Bankiem Śląskim S.A. przeprowadzane są również transakcje wynikające z zawartych umów podnajmu pomieszczeń, w których mieści się siedziba Banku, biuro w Warszawie oraz centrum zapasowe, umowy wsparcia w zakresie IT oraz obsługi kadrowo-płacowej.

Ponadto, ING Bank Hipoteczny S.A. korzysta z usług innych podmiotów powiązanych, tj. usług operacyjnych dot. SWIFT świadczonych przez ING Belgium N.V., usług obsługi finansowo-księgowej świadczonych przez ING Usługi dla Biznesu S.A. oraz hostingu aplikacji IT przez ING Business Shared Services B.V. sp. z o.o. (oddział w Polsce).

### Koszty i przychody

prezentowane według wartości netto (bez podatku VAT)

za okres od 01.01.2019 do 30.06.2019

	ING Bank Śląski S.A.	ING Belgium N.V.	ING Usługi dla Biznesu S.A.	ING Business Shared Services B.V. sp. z o.o.
<b>Przychody, w tym:</b>	<b>1 566,6</b>	-	-	-
Przychody odsetkowe	1 566,6	-	-	-
<b>Koszty, w tym:</b>	<b>-6 188,5</b>	<b>-46,1</b>	<b>-56,87</b>	<b>-141,8</b>
Koszty odsetkowe	-3 202,0	-	-	-
Koszty prowizji	-15,0	-	-	-
Koszty działania	-2 971,5	-46,1	-56,9	-141,8

za okres od 28.02.2018 do 30.06.2018

<sup>2</sup> W niektórych obszarach (np. w Obszarze Obsługi Prawnej czy Obszarze Podatków) czynności wsparcia ograniczają się wyłącznie do udostępniania tzw. newsletter, tj. dokumentów zawierających informację np. o istotnych zmianach w ustawodawstwie mających wpływ na działalność bankową.

	ING Bank Śląski S.A.	ING Belgium N.V.	ING Usługi dla Biznesu S.A.	ING Business Shared Services B.V. sp. z o.o.
<b>Przychody, w tym:</b>	<b>365,8</b>	-	-	-
Przychody odsetkowe	365,8	-	-	-
<b>Koszty, w tym:</b>	<b>-59,2</b>	-	<b>-49,27</b>	-
Koszty odsetkowe	-	-	-	-
Koszty prowizji	-0,2	-	-	-
Koszty działania	-58,9	-	-49,3	-

## Należności i zobowiązania

stan na 30.06.2019

	ING Bank Śląski S.A.	ING Belgium N.V.	ING Usługi dla Biznesu S.A.	ING Business Shared Services B.V. sp. z o.o.
<b>Należności</b>	<b>369 682,83</b>	-	-	-
Należności od banków	369 682,83	-	-	-
Inne aktywa	3,6	-	-	-
<b>Zobowiązania</b>	<b>1 600 350,5</b>	-	<b>9,5</b>	-
Zobowiązania wobec innych banków	1 600 350,5	-	-	-
Inne zobowiązania	-	-	9,5	-
<b>Operacje pozabilansowe</b>	<b>1 510 196,5</b>	-	-	-
Otrzymane zobowiązania pozabilansowe	1 510 196,5	-	-	-

stan na 31.12.2018

	ING Bank Śląski S.A.	ING Belgium N.V.	ING Usługi dla Biznesu S.A.	ING Business Shared Services B.V. sp. z o.o.
<b>Należności</b>	<b>111 534,93</b>	-	-	-
Należności od banków	111 534,93	-	-	-
Inne aktywa	47,5	-	-	-
<b>Zobowiązania</b>	-	-	-	-
Inne zobowiązania	-	-	-	-
<b>Operacje pozabilansowe</b>	<b>94,4</b>	-	-	-
Otrzymane zobowiązania pozabilansowe	94,4	-	-	-

## 5.24. Transakcje z personelem zarządzającym i pracownikami

### Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Pracownicy mogą korzystać z różnorodnych form pomocy socjalnej w ramach utworzonych w podmiotach Grupy Zakładowych Funduszy Świadczeń Socjalnych. Stan Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych na dzień 30.06.2019 roku wynosił 54,1 tys. PLN natomiast na dzień 31.12.2018 roku wynosił 17,4 tys. PLN.

### Wynagrodzenie Członków Zarządu ING Banku Hipotecznego S.A.

Na koniec I półrocza 2019 roku skład Zarządu ING Banku Hipotecznego S.A. przedstawiał się następująco:

- p. Mirosław Boda - Prezes Zarządu Banku,
- p. Jacek Frejlich - Wiceprezes Zarządu Banku,
- p. Roman Telepko - Wiceprezes Zarządu Banku.

	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 26.02.2018 do 31.12.2018
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze, w tym:	620,1	0,0
- wynagrodzenia	607,7	0,0
- korzyści	12,4	0,0
<b>Razem</b>	<b>620,1</b>	<b>0,0</b>

\* z wyłączeniem programu zmiennych wynagrodzeń

Na krótkoterminowe świadczenia pracownicze składają się: wynagrodzenia zasadnicze, wpłaty na fundusz inwestycyjny, opieka medyczna oraz inne świadczenia przyznane przez Radę Nadzorczą.

Świadczenia za rok 2018 dla członków Zarządu ING Banku Hipotecznego S.A. wynikające z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń zostały przyznane zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń. Członkom Zarządu Banku przysługuje premia za rok 2018, której część została wypłacona w 2019 roku, a część została odroczone na lata kolejne (2021 – 2026).

Świadczenia za I półrocze 2019 roku dla członków Zarządu ING Banku Hipotecznego S.A. wynikające z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń nie zostały jeszcze przyznane. Ostateczną decyzję odnośnie wysokości tego bonusu podejmie Rada Nadzorcza Banku.

W okresie od 01.01.2019 do 30.06.2019, a także od 26.02.2018 do 31.12.2018 Członkom Zarządu nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia. Członkowie Zarządu mają zawarte umowy o zakazie konkurencji po zaprzestaniu pełnienia funkcji w Zarządzie Banku. W przypadku nie powołania na nową kadencję lub odwołania Członkom Zarządu przysługuje odprawa. Informacja o odprawach przysługujących Członkom Zarządu jest zawarta w ich umowach o pracę i należy się tylko w przypadku rozwiązania umowy o pracę przez Bank z przyczyn innych niż uprawniające do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia.

**Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej ING Banku Hipotecznego S.A.**

Na koniec I półrocza 2019 roku skład Rady Nadzorczej ING Banku Hipotecznego S.A. przedstawiał się następująco:

- p. Brunon Bartkiewicz - Przewodniczący,
- p. Marcin Giżycki - Wiceprzewodniczący,
- p. Jacek Michalski - Sekretarz Rady,
- p. Bożena Graczyk - Członek,
- p. Patrick Roesink - Członek,
- p. Joanna Erdman - Członek,
- p. Krzysztof Gmur - Członek.

	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 26.02.2018 do 31.12.2018
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze, w tym:	60,0	28,0
- wynagrodzenia	60,0	28,0
<b>Razem</b>	<b>60,0</b>	<b>28,0</b>

Członkowie Zarządu oraz inne osoby będące pracownikami ING Banku Hipotecznego S.A. nie otrzymują wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek zależnych i stowarzyszonych Grupy ING Banku Śląskiego S.A.

**Stan posiadania akcji ING Banku Hipotecznego S.A. przez członków Rady Nadzorczej Banku oraz członków Zarządu Banku**

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku na dzień 30 czerwca 2019 roku, a także odpowiednio na dzień 31 grudnia 2018 roku nie posiadali akcji ING Banku Hipotecznego S.A.

**5.25. Zatrudnienie**

Zatrudnienie w ING Banku Hipotecznym S.A. na dzień 30 czerwca 2019 roku wynosiło 37 etatów, natomiast na dzień 31.12.2018 - 30 etatów.

**5.26. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności**

W okresie sprawozdawczym oraz w okresie zakończonym 30 czerwca 2019 roku, ze względu na specyfikę działalności biznesowej, Bank nie analizował wyników działalności w podziale na segmenty.

Bank prowadzi działalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

## ZARZĄDZANIE RYZYKIEM I KAPITAŁEM

Uwzględniając skalę oraz specyfikę działalności Banku, Bank ujawnia w sprawozdaniu finansowym oraz sprawozdaniu Zarządu z działalności Banku wybrane informacje na temat adekwatności kapitałowej. Informacje dotyczą w szczególności:

- celów i strategii w zakresie zarządzania ryzykiem,
- funduszy własnych dla potrzeb adekwatności kapitałowej,
- wymogów kapitałowych,
- buforów kapitałowych,
- dźwigni finansowej,
- korekt z tytułu ryzyka kredytowego,
- stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego,
- ryzyka operacyjnego, zgodnie z wymogami zawartymi w Rekomendacji M,
- systemu zarządzania ryzykiem płynności oraz pozycji płynności, zgodnie z Rekomendacją P,
- wymogów, o których mowa w art. 111a Prawo bankowe oraz w Rekomendacji H,
- polityki w zakresie wynagrodzeń osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Bank każdorazowo dokonuje oceny adekwatności ujawnianych informacji w kontekście dostarczenia uczestnikom rynku kompleksowego obrazu profilu ryzyka Banku.

Bank, działając w Grupie Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A., dostarcza również informacje podmiotowi dominującemu w celu ujęcia ich w danych skonsolidowanych.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawiera dokument: „Polityka ujawniania informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu w ING Banku Hipotecznym S.A.

### 5.27. Cele i zasady zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w ING Banku Hipotecznym SA ma na celu zapewnienie skutecznej kontroli ryzyka i jego utrzymanie w warunkach zmieniającego się otoczenia makroekonomicznego i prawnego w ramach zaakceptowanego przez Bank apetytu na ryzyko, z uwzględnieniem założonego poziomu działalności biznesowej. Zakładany poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

Bank monitoruje realizację strategii, w tym strategii zarządzania ryzykiem, a cele strategiczne zostały przypisane poszczególnym jednostkom organizacyjnym lub osobom. Ustanowiony został również nadzór Zarządu nad realizacją tych zadań.

Celem systemu zarządzania ryzykiem:

- **kredytowym** jest wspieranie efektywnej realizacji celów biznesowych poprzez proaktywne zarządzanie ryzykiem i działalność na rzecz wzrostu organicznego, przy jednoczesnym utrzymywaniu bezpiecznego poziomu wypłacalności i płynności oraz odpowiedniego poziomu rezerw,
- **operacyjnym** jest ograniczenie ekspozycji Banku na ryzyko niefinansowe oraz minimalizacja konsekwencji z tytułu materializacji ryzyka operacyjnego,

- **płynności i finansowania** jest utrzymanie odpowiedniego poziomu płynności w celu zapewnienia bezpiecznego i stabilnego działania Banku w normalnych warunkach rynkowych oraz w trakcie kryzysu,
- **stopy procentowej** jest utrzymanie zmienności wyniku finansowego oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu banku i akceptowanych przez radę nadzorczą
- **braku zgodności** jest identyfikacja zagrożeń dla działania organizacji wynikających z braku zapewnienia zgodności z przepisami prawa i regulacji wewnętrznych – w szczególności w zakresie produktów i usług bankowych, monitorowanie zaistniałych incydentów, a także podejmowanie działań wspierających oraz naprawczych.

Celem **systemu kontroli wewnętrznej** jest wspomaganie procesów decyzyjnych przyczyniające się do zapewnienia skuteczności i efektywności działania Banku, wiarygodności sprawozdawczości finansowej oraz przestrzegania przepisów prawa i regulacji wewnętrznych. Celem audytu jest przysporzenie wartości i usprawnienie działalności operacyjnej Banku, a także wspomaganie osiągania celów w banku poprzez zapewnienie skuteczności procesów funkcjonujących w Banku, jak również poprzez doradztwo.

Wszystkie cele kompleksowego systemu zarządzania ryzykiem zostały szczegółowo określone w opracowanej przez Zarząd i zaakceptowanej przez Radę Nadzorczą strategii zarządzania ryzykiem.

### Zasady zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w ING Banku Hipotecznym SA opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- proces zarządzania ryzykiem, w tym proces kredytowy, jest określony i regulowany przez strategię, polityki i procedury przyjęte przez Zarząd i Radę Nadzorczą ING Banku Hipotecznego SA,
- Bank zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego i przeprowadza proces ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Proces) przy czym:
  - a) proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka oraz na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
  - b) metody zarządzania ryzykiem, modele i ich systemy pomiaru ryzyka oraz ich założenia są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem zapewnia niezależność obszaru ryzyka, w tym niezależność wyceny nieruchomości i podejmowania decyzji kredytowych od działalności biznesowej,
- proces zarządzania ryzykiem jest zintegrowany z procesami planistycznymi i kontrolingowymi oraz wspiera realizację strategii Banku, przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie apetytu na ryzyko,
- proces zarządzania ryzykiem jest spójny z zasadami zarządzania ryzykiem Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego SA, w tym również w zakresie wykorzystania grupowych modeli ryzyka, dostosowanych do specyfiki działania ING Banku Hipotecznego SA oraz zatwierdzonych przez właściwe organy ING Banku Hipotecznego SA, ,
- testy warunków skrajnych są przeprowadzane w Banku w oparciu o uprzednio zaakceptowane scenariusze. Wyniki testów warunków skrajnych są dyskutowane na posiedzeniach odpowiednich komitetów (opisanych poniżej) oraz Zarządu Banku. Raportowanie źródeł i czynników ryzyka a także

pomiaru poziomu ryzyka i jego kosztów umożliwia podjęcie odpowiednich działań profilaktycznych i naprawczych.

## 5.28. Organizacja zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez **Radę Nadzorczą Banku**, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w ING Banku Hipotecznym SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

**Zarząd Banku** odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w tym zakresie. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem jest realizowane w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

### 1) Pierwsza linia obrony

Odpowiada za opracowanie, wdrożenie i wykonywanie mechanizmów kontrolnych mających za zadanie zapewnienie osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych systemu kontroli wewnętrznej. W ramach tej linii wykonywany jest również niezależny monitoring przestrzegania mechanizmów kontrolnych w postaci weryfikacji bieżącej i/lub testowania poziomego.

Pierwsza linia obrony odpowiedzialna jest za przestrzeganie zasad wynikających z zatwierdzonych polityk, regulaminów, instrukcji i procedur. W zakres odpowiedzialności pierwszej linii obrony wchodzi między innymi analiza, kontrola oraz zarządzanie ryzykami w procesach.

Zadania pierwszej linii obrony realizują jednostki organizacyjne realizujące cele biznesowe oraz bezpośrednio je wspierające.

### 2) Druga linia obrony

Realizuje zadania wynikające z funkcji kontroli drugiej linii obrony oraz wspiera pierwszą linię obrony w osiągnięciu celów systemu kontroli wewnętrznej.

Odpowiada za:

- a) wydawanie regulacji oraz zapewnienie metod i narzędzi w ramach systemu kontroli wewnętrznej,
- b) monitorowanie stosowania przez pierwszą linię obrony regulacji z zakresu systemu kontroli wewnętrznej,
- c) monitoring przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach drugiej linii obrony,
- d) monitoring pionowy pierwszej linii obrony w zakresie przestrzegania mechanizmów kontrolnych.

Jednostki drugiej linii obrony w ramach działań kontrolnych dokonują własnej niezależnej oceny efektywności funkcjonowania pierwszej linii obrony poprzez: testy, przeglądy i inne formy kontroli.



### 3) Trzecia linia obrony

Stanowisko Audytora Wewnętrznego, pełni rolę trzeciej linii obrony i dostarcza kierownictwu niezależnego, obiektywnego zapewnienia, co do adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w pierwszej i drugiej linii obrony.

Role, uprawnienia, zakres i charakter pracy, zakres odpowiedzialności Stanowiska Audytora Wewnętrznego oraz zasady współpracy jednostek organizacyjnych Banku z tym Stanowiskiem są uregulowane w Polityce – Karta Audytu ING Bank Hipoteczny S.A

#### Komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem

Za zarządzanie ryzykiem w ING Banku Hipotecznym S.A. odpowiadają następujące komórki organizacyjne Banku:

- **Zespół do spraw Ryzyka** - obejmujący w szczególności Ryzyko Kredytowe, Ryzyko Rynkowe i Płynności oraz Ryzyko Operacyjne,
- **Zespół do spraw Wycen i Decyzji Kredytowych** - obejmujący w szczególności niezależny od funkcji sprzedaży proces ustalania bankowo hipotecznej wartości nieruchomości- BHWN,
- **Stanowisko Walidacji Modeli** - obejmujące w szczególności zarządzanie ryzykiem modeli oraz walidację modeli ryzyka i wyceny.

Proces zarządzania ryzykiem jest wspierany przez:

#### Komitet Audytu i Ryzyka Rady Nadzorczej

Komitet wspiera Radę Nadzorczą w szczególności poprzez:

- 1) Monitorowania procesu sprawozdawczości finansowej,
- 2) Monitorowania skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej,
- 3) Monitorowania wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania, z uwzględnieniem wszelkich wniosków i ustaleń komisji nadzoru audytowego wynikających z kontroli przeprowadzonej w firmie audytorskiej,
- 4) Kontrolowania i monitorowania niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w tym w przypadku świadczenia przez firmę audytorską innych usług niż badanie.

Ponadto, w zakresie ryzyka poprzez :

- 1) Opiniowanie całościowej bieżącej i przyszłej gotowości Banku do podejmowania ryzyka,
- 2) Opiniowanie opracowanej przez Zarząd Banku strategii zarządzania ryzykiem w działalności Banku oraz przedkładanych przez Zarząd informacji dotyczących realizacji tej strategii,
- 3) Nadzorowanie wdrażania strategii zarządzania ryzykiem w działalności Banku przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla,

- 4) Weryfikację, czy ceny pasywów i aktywów oferowanych klientom w pełni uwzględniają model biznesowy Banku i jego strategię w zakresie ryzyka.

### **Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami**

Komitet obejmuje zakresem swojego działania :

- 1) Zarządzanie ryzykiem rynkowym i płynności w ING Banku Hipotecznym,
- 2) Zarządzanie bilansem banku (aktywami i pasywami), łącznie z metodami i poziomami systemu cen transferowych,
- 3) Zarządzanie kapitałem oraz adekwatnością kapitałową,
- 4) Proces wyceny instrumentów finansowych oraz kalkulacji korekt wyceny uwzględniających czynniki nieuwzględnione w wycenie w systemach Banku,
- 5) Przedkładanie Zarządowi Banku do ostatecznego zatwierdzania polityki z obszaru zarządzania ryzykiem rynkowym, ryzykiem płynności oraz wycen instrumentów finansowych.
- 6) Dokonywanie przeglądu stanu wewnętrznych aktów prawnych na bieżąco (co najmniej w cyklu rocznym) i dostosowuje je do profilu ryzyka Banku oraz/lub zmian otoczenia makroekonomicznego i prawnego.

### **Komitet Polityki Kredytowej**

Komitet obejmuje zakresem działania:

- 1) Określanie apetytu na ryzyko kredytowe, w zakresie szczegółowych limitów ryzyka oraz limitów koncentracji,
- 2) Podejmowanie decyzji w sprawie regulacji dotyczących realizacji Polityki zarządzania ryzykiem kredytowym w ING Banku Hipotecznym SA,
- 3) Określanie i modyfikowanie zasad dotyczących identyfikacji, oceny i kontroli ryzyka
- 4) Podejmowanie decyzji w zakresie akceptacji wdrożenia nowych lub modyfikacji istniejących produktów obarczonych ryzykiem kredytowym,
- 5) Zatwierdzanie regulacji w zakresie budowy, utrzymania oraz stosowania modeli ryzyka, w tym:
  - zasady zarządzania modelami ryzyka kredytowego,
  - metodykę budowy i monitorowania modeli,
  - definicje modeli ryzyka kredytowego,
  - zakres stosowania modeli ryzyka kredytowego,
  - zatwierdza raporty z wynikami walidacji modeli ryzyka kredytowego.
- 6) monitorowanie poziom ryzyka kredytowego, zapewnianie przestrzegania prawa, regulacji nadzorczych oraz omawia i zatwierdza wszelkie inne kwestie związane z ryzykiem kredytowym oraz rozliczeniowym.

### **Komitet Ryzyka Niefinansowego**

Komitet obejmuje zakresem działania :

- 1) Zatwierdzanie lub opiniowanie:

- a) wewnętrznych dokumentów normatywnych Banku z obszaru ryzyka niefinansowego.
  - b) strategii, planów, projektów oraz programów związanych z zarządzaniem ryzykiem niefinansowym a także standardów kontrolnych,
  - c) rocznych planów i wyników testowania kontroli,
  - d) rocznego Planu identyfikacji i oceny ryzyka oraz wyników Oceny Środowiska Biznesowego oraz analiz scenariuszowych a także wyników Identyfikacji i oceny ryzyka w przypadku zidentyfikowanych ryzyk nieakceptowalnych,
  - e) harmonogramu realizacji zadań oraz raportu z monitoringu 2 Linii Obrony w ramach testowania kluczowych kontroli,
  - f) raportów z zakresu ryzyka niefinansowego i rekomendowanie Zarządowi Banku podjęcia decyzji w odniesieniu do istotnych kwestii w zakresie ryzyka niefinansowego,
  - g) okresowych wyników przeglądu struktury organizacyjnej Banku pod kątem jej zgodności z zasadami zarządzania ryzykiem operacyjnym,
  - h) modelu wyliczania kapitału z tytułu ryzyka operacyjnego ekonomicznego i regulacyjnego na ryzyko operacyjne
- 2) Nadzorowanie:
    - a) procesów identyfikacji, oceny, monitorowania i ograniczania ryzyka niefinansowego,
    - b) procesu zapewnienia jakości w procesach zarządzania ryzykiem niefinansowym.
  - 3) Monitorowanie wykorzystania limitów określonych w deklaracji apetytu na ryzyko (w tym limitów strat).
  - 4) Ocenę:
    - a) raportów związanych z ryzykiem reputacyjnym oraz zagadnień odnoszących się do ryzyka prowadzenia działalności,
    - b) ryzyk niefinansowych w odniesieniu do istotnych zmian w strukturze zarządzania Banku oraz istotnych elementów procesów outsourcingowych.

## 5.29. Ryzyko kredytowe

ING Bank Hipoteczny S.A. zarządza ryzykiem kredytowym zgodnie z zasadami określonymi w normach polskiego prawa, regulacjami Komisji Nadzoru Finansowego oraz innych uprawnionych organów, a także zgodnie ze standardami określonymi przez Grupę ING w stopniu, który nie prowadzi do naruszenia wspomnianych wcześniej regulacji oraz dokumentów z zakresu najlepszych praktyk.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym portfela ekspozycji kredytowych jest realizowane poprzez:

- określanie strategii zarządzania ryzykiem kredytowym,
- określanie poziomu apetytu na ryzyko,
- określenie polityki kredytowej,
- budowę oraz rozwój narzędzi wspomagających pomiar i ocenę ryzyka,
- raportowanie i analizy jakości portfela kredytowego oraz wartości i jakości zabezpieczeń,
- określenie limitów koncentracji oraz limitów ryzyka kredytowego dla wybranych pod-portfeli,
- kalkulowanie adekwatnego poziomu rezerw i wymogów kapitałowych,
- przeprowadzanie i analizę testów warunków skrajnych,
- szkolenia pracowników uczestniczących w realizacji procesu kredytowego,

- tworzenie i utrzymywanie systemu motywacyjnego pracowników ukierunkowanego na przestrzeganie wewnętrznych standardów kredytowych,
- ustalanie w uzgodnieniu z jednostkami biznesowymi cech i parametrów wierzytelności, które Bank nabywa.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym indywidualnych ekspozycji kredytowych obejmuje w szczególności:

- ocenę ryzyka klienta i transakcji,
- monitorowanie klienta oraz transakcji kredytowej, w tym monitorowanie wartości zabezpieczeń,
- ustalanie BHWN oraz monitorowanie wartości zabezpieczeń.

W ramach ograniczania ryzyka kredytowego Bank wykorzystuje zabezpieczenia hipoteczne z uzyskanym wpisem hipotecznym dla celów klasyfikacji ekspozycji do klas ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomości oraz stosowania preferencyjnej wagi ryzyka.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem Bank:

- stosuje sformalizowane zasady służące określaniu wielkości podejmowanego ryzyka i zasady zarządzania ryzykiem,
- stosuje sformalizowane procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości,
- stosuje sformalizowane limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów,
- stosuje przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka,
- posiada strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego przez Bank ryzyka,
- posiada odpowiednio zdefiniowany proces oceny i pomiaru ryzyka kredytowego, niezależny od funkcji biznesowych, obejmujący:
  - skuteczny proces pozyskiwania odpowiednich informacji, w tym prognoz, wykorzystywanych do wyceny oczekiwanych strat kredytowych,
  - politykę oceny, która zapewnia, że wycena oczekiwanych strat kredytowych odbywa się metodą kolektywną,
  - skuteczny proces walidacji modeli, który zapewnia, że modele generują na bieżąco dokładne, spójne i obiektywne prognozy i szacunki,
  - jasno sformułowaną, formalną komunikację i koordynację działania wszystkich pracowników zaangażowanych w proces oceny ryzyka i wyceny oczekiwanych strat kredytowych.

Cele zarządzania ryzykiem kredytowym są realizowane poprzez:

- wspieranie inicjatyw biznesowych poprzez wprowadzanie mechanizmów kontroli ryzyka kredytowego,
- utrzymywanie strat kredytowych na założonym poziomie,
- ciągłą weryfikację, ocenę adekwatności oraz rozwój stosowanych procedur, modeli i innych elementów systemu zarządzania ryzykiem,
- dostosowywanie działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych,
- utrzymywanie na adekwatnym poziomie wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe oraz rezerw,
- zapewnienie zgodności z wymogami regulatora.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym w sposób zintegrowany, w oparciu o planowanie strategiczne, spójny system polityk i procedur oraz narzędzi służących do zarządzania ryzykiem, w tym do identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka.

Struktura organizacyjna Banku zapewnia rozdzielenie na poziomie Zarządu funkcji kontroli ryzyka kredytowego od funkcji komercyjnej, związanej z generowaniem ryzyka kredytowego. Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku odbywa się w ramach trzech niezależnych organizacyjnie i funkcjonalnie linii obrony.

Wszystkie jednostki i osoby realizujące zadania w ramach procesu kredytowego ściśle współpracują ze sobą w celu zwiększenia efektywności zarządzania ryzykiem oraz utrzymania ryzyka na poziomie zgodnym ze strategią, apetytem na ryzyko i planami finansowymi Banku.

**System raportowy**, składający się z szeregu raportów, umożliwia skuteczną identyfikację źródeł i czynników ryzyka, pomiar poziomu ryzyka, pomiar kosztów ryzyka, wspiera inicjatywy biznesowe oraz pozwala na skuteczne zarządzanie ryzykiem kredytowym przy utrzymaniu przyjętego poziomu Apetytu na Ryzyko. Celem raportowania ryzyka kredytowego jest:

przedstawienie niezbędnej informacji pozwalającej na ocenę ryzyka ekspozycji kredytowych w celu zapewnienie zgodności rozwoju portfela ze strategią i polityką zarządzania ryzykiem w banku,

- pomiar i ocena poziomu ryzyka w relacji do założonego apetytu na ryzyko,
- identyfikacja ekspozycji dotkniętych utratą wartości (zagrożonych) dla tworzenia odpisów (rezerw) na pokrycie strat,
- ocena adekwatności poziomu odpisów (rezerw),
- identyfikacja słabych stron w zakresie procesu zarządzania ryzykiem w celu podjęcia działań naprawczych.

Zakres raportowania obejmuje w szczególności między innymi:

- jakość ekspozycji kredytowych (np. wielkość opóźnień oraz poziom migracji między klasami opóźnień, itp.)
- poziom odpisów (rezerw) i parametrów ryzyka (PD/LGD/EAD),
- wykorzystanie i przestrzeganie przyjętych limitów,
- skuteczność procesu monitorowania ekspozycji i dochodzenia roszczeń,
- kwoty nieodzyskane (straty kredytowe),
- poziom pokrycia ekspozycji zabezpieczeniami (w szczególności hipotecznymi).

Raporty mogą być przygotowywane dziennie, miesięcznie, kwartalnie lub półrocznie.

**Limity Apetytu na ryzyko kredytowe (RAS)** ustalane są w cyklach rocznych w formie:

- kluczowych limitów ryzyka – zatwierdzanych przez Zarząd i/lub Radę Nadzorczą Banku,
- szczegółowych limitów na ryzyko kredytowe – zatwierdzanych przez Komitet Polityki Kredytowej (w tym limitów koncentracji).

Wykorzystanie limitów ryzyka kredytowego badane jest z częstotliwością nie mniejszą niż raz w miesiącu a informacja o wykorzystaniu limitów przekazywana jest co najmniej do organu, który zatwierdził limit. W przypadku przekroczeń limitów muszą mieć dobrze opisane przyczyny oraz czynności naprawcze które zostały już podjęte lub są planowane do podjęcia. W badanym okresie nie wystąpiły przekroczenia limitów RAS.

Mając na uwadze wysoki stopień rozproszenia portfela Banku pod względem ekspozycji pojedynczych klientów, Bank identyfikuje i ocenia ryzyko koncentracji analizując strukturę portfela względem czynników ryzyka (cech ekspozycji) istotnych z punktu widzenia ryzyka kredytowego i na tej podstawie wyodrębnił grupy ekspozycji, których nadmierna koncentracja jest niepożądana i w skrajnych warunkach może generować straty przewyższające apetyt na ryzyko kredytowe Banku.

Pomiar i kontrola ryzyka koncentracji jest dokonywany przez ustalenie wielkości zaangażowania, które generuje ryzyko koncentracji oraz odniesienie tej wielkości do ustalonych limitów wynikających z przepisów prawa oraz limitów wewnętrznych. Zgodnie z zaleceniami ustawowymi oraz uchwałami i rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego, Bank ustala i kontroluje wewnętrzne limity rozważając ryzyko koncentracji wobec:

- poszczególnych klientów i grup powiązanych,
- klientów z tego samego regionu geograficznego.

W trakcie pierwszej połowy 2019 roku wszystkie limity ujęte w RAS były na akceptowalnym poziomie - żaden z kluczowych ani szczegółowych limitów ryzyka kredytowego nie został przekroczony.

### Kredyty i pożyczki wobec klientów detalicznych

Bank stosuje odpisy z tytułu utraty wartości aktywów zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz przepisami wykonawczymi do Rozporządzenia Portfel kredytowy charakteryzuje się bardzo dobrą jakością. Według stanu na 30 czerwca 2019 roku nie rozpoznano ekspozycji z utratą wartości.

### Kredyty i pożyczki wobec klientów detalicznych

	Saldo kapitałowe - stan na 30.06.2019
Kredyty - etap1, bez rozpoznanej utraty wartości	1 311 210,9
Kredyty - etap 2 bez rozpoznanej utraty wartości	6 950,3
Kredyty - etap 3 z rozpoznaną utratą wartości	0,0
<b>Razem kredyty</b>	<b>1 318 161,2</b>
Odpis na kredyty - etap1, bez rozpoznanej utraty wartości	-175,2
Odpis na kredyty - etap 2, bez rozpoznanej utraty wartości	-72,8
Odpis na kredyty - etap 3 z rozpoznaną utratą wartości	0,0
<b>Razem odpisy</b>	<b>-248,0</b>

**Kredyty i pożyczki wobec klientów detalicznych - bez rozpoznanej utraty wartości**

	Saldo kapitałowe - stan na 30.06.2019
do 30 dni	1 318 161,2
od 31 do 60 dni	0,0
od 61 do 90 dni	0,0
<b>Razem kredyty</b>	<b>1 318 161,2</b>
do 30 dni	100,0%
od 31 do 60 dni	0,0%
od 61 do 90 dni	0,0%
<b>Razem wg dni opóźnienia</b>	<b>100%</b>

**Korekty z tytułu ryzyka kredytowego**

Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości

Dla celów rachunkowości i regulacyjnych Bank przyjmuje, że pozycje przeterminowane obejmują istotne aktywa finansowe, dla których wystąpiło opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek. Dni zaległości są liczone od dnia wymagalności najstarszej wymagalnej płatności i są określone w umowie z klientem. Bank zdefiniował istotność aktywa finansowego dla należności detalicznych w kwocie 500 zł.

Bank klasyfikuje do pozycji o utraconej jakości bilansowe ekspozycje kredytowe, które utraciły wartość, zaś strata z tytułu utraty wartości została poniesiona, gdy spełnione zostały dwa warunki:

- istnieją dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń, mających miejsce po początkowym ujęciu bilansowej ekspozycji kredytowej w księgach rachunkowych,
- zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne, wynikające z bilansowej ekspozycji kredytowej lub grupy bilansowych ekspozycji kredytowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Zwłoka w wykonaniu przez klienta wszelkich istotnych zobowiązań kredytowych wobec Banku, jednostki dominującej lub którejkolwiek z jej jednostek zależnych przekraczająca 90 dni stanowi niewykonanie zobowiązania przez klienta (default). Definicja niewykonania zobowiązania przez klienta jest spójna z definicją utraty wartości.

Bank zdefiniował obiektywne dowody utraty wartości, których wystąpienie wpływa bezpośrednio na szacowanie przyszłych przepływów finansowych związanych z daną należnością kredytową.

Obiektywne dowody utraty wartości są dostosowane do specyfiki portfela i uwzględniają wymogi Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. Obiektywne dowody utraty wartości obejmują wystąpienie co najmniej jednej z następujących sytuacji:

- Zaprzestanie przez klienta spłat kapitału, odsetek lub prowizji i opóźnienie w spłacie utrzymuje się przez więcej niż 90 dni, pod warunkiem, że kwota zaległości jest wyższa niż próg istotności określony dla danego segmentu klienta lub produktu.



- Wystąpienie kolejnego udogodnienia (forbearance) lub wystąpienie przeterminowania przekraczającego 30 dni ze statusem „forbearance” (nie dotyczy ekspozycji, które na moment nadania statusu „forbearance” sklasyfikowano jako performing i do chwili obecnej nie zostały przeklasyfikowane do non-performing).
- Ogłoszenie/Zatwierdzenie upadłości konsumenckiej - jeśli zakładają one brak pełnej spłaty Banku - sytuacja ta powinna dotyczyć wszystkich dłużników określonej ekspozycji kredytowej oraz wszystkich ekspozycji danego klienta.
- Ekspozycja kredytowa staje się wymagalna na skutek wypowiedzenia przez Bank umowy kredytowej,
- Umorzenie lub odpisanie przez Bank istotnej kwoty należności klienta skutkującej zmniejszeniem przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów finansowych. Dla detalicznych ekspozycji kredytowych:
  - umorzenie salda kapitału lub/i odsetek w kwocie przekraczającej w sumie 200 PLN, przy czym zadłużenie wraz z umorzoną kwotą przekraczają próg istotności,
  - spisanie do ewidencji pozabilansowej (written-off), a kwota salda powiększona o wartość spisaną w raz z odsetkami przekraczają próg istotności,
- Wszczęcie egzekucji przez Bank.
- Kwestionowanie bilansowej ekspozycji kredytowej przez klienta na drodze postępowania sądowego.
- Nieznane miejsce pobytu klienta skutkujące brakiem reprezentacji w kontaktach z Bankiem.
- Znaczące trudności finansowe Klienta, w szczególności restrukturyzacja detalicznej ekspozycji kredytowej typu non-performing.

W przypadku gdy na ekspozycji zidentyfikowany zostanie obiektywny dowód utraty wartości przyjmuje się, że na innych ekspozycjach o tym samym numerze rachunku pierwotnego rozpoznawana jest również utrata wartości.

Ocena ekspozycji kredytowej pod kątem utraty wartości wykonywana jest w stosunku do klienta w obowiązujących terminach monitoringu portfela regularnego i nieregularnego. Ponadto dla portfela kredytowego Banku (regularnego i nieregularnego) prowadzony jest monitoring bieżącej terminowości spłat zadłużenia wobec Banku w oparciu o dostępne narzędzia i raporty, co umożliwia wczesną identyfikację zagrożenia pojawienia się w przyszłości przesłanek lub obiektywnych dowodów utraty wartości przed ich zmaterializowaniem się.

Bank tworzy rezerwy z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych zgodnie ze standardem MSSF 9 na aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu (aktywa finansowe utrzymywane w celu uzyskania umownych przepływów pieniężnych) oraz na aktywa wyceniane wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody (aktywa finansowe utrzymywane w celu uzyskania umownych przepływów pieniężnych lub sprzedaży).

Z uwagi na specyfikę działalności Bank wyróżnia tylko rezerwy kolektywne.

Zgodnie z MSSF 9 rezerwa kolektywna jest tworzona dla indywidualnie nieznaczących aktywów finansowych (ang. Individually Not Significant Financial Asset - INSFA) jeśli zaistnieją dowody utraty wartości dla pojedynczego składnika aktywów finansowych lub dla grupy aktywów finansowych, w wyniku jednego lub więcej określonych przypadków niewykonania zobowiązania. Rezerwy INSFA są tworzone dla aktywów



finansowych w klasach ryzyka 20, 21, 22. Jeżeli w wyniku oceny stwierdza się, że dla danego składnika aktywów finansowych nie istnieją dowody utraty wartości, składnik ten włączany jest do grup aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, które wskazują na zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy. W tak wyznaczonych grupach wyliczane są rezerwy kolektywne i zgodnie z MSSF 9 są definiowane jako rezerwy na aktywach bez rozpoznanej utraty wartości. Rezerwy na aktywach bez rozpoznanej utraty wartości są tworzone dla aktywów finansowych w klasach ryzyka 1-19.

Rezerwy kolektywne są kalkulowane przy pomocy metody kolektywnej tworzenia rezerw, która wykorzystuje dostosowane do wymagań MSSF 9 (i MSR 37) modele szacowania parametrów ryzyka (PD, LGD, EAD/CCF).

Sposób szacowania rezerw stosowany przez Bank zależy od zmiany poziomu ryzyka kredytowego danego zaangażowania w stosunku do jego poziomu ryzyka określonego w dacie udzielenia. Na podstawie zmiany poziomu ryzyka kredytowego ekspozycja jest kwalifikowana do jednego z trzech etapów różniących się sposobem kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej:

- Etap 1 – obejmuje ekspozycje pracujące bez rozpoznanego istotnego wzrostu ryzyka kredytowego od daty udzielenia zaangażowania. Każdy kredyt w momencie udzielenia znajduje się w Etapie 1. Rezerwa jest liczona w oparciu o 12-miesięczną stratę oczekiwaną.
- Etap 2 – obejmuje ekspozycje pracujące z rozpoznany istotnym wzrostem ryzyka kredytowego od daty udzielenia zaangażowania. Rezerwa jest liczona w oparciu o stratę oczekiwaną w całym okresie życia ekspozycji (od daty sprawozdawczej do daty zapadalności).
- Etap 3 – obejmuje ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości (niewykonaniem zobowiązania – „default”). Rezerwa jest liczona w oparciu o stratę oczekiwaną w całym okresie życia aktywa z PD = 100%.

Wycena oczekiwanej straty kredytowej (ozn. EL) według MSSF 9 wymaga prognozowania zmian parametrów ryzyka PD, LGD i EAD ( $EL = PD \times LGD \times EAD$ ) w okresie od daty sprawozdawczej do daty zapadalności, czyli w całym okresie życia ekspozycji. Prognozowanie to opiera się na określonych z danych historycznych funkcyjnych zależnościach zmian parametrów ryzyka od zmian czynników makroekonomicznych. Finalny poziom rezerw na ekspozycjach w Etapie 2 i Etapie 3 wynika z sumy strat oczekiwanych wyliczanych w każdym roku w przyszłości aż do daty zapadalności z uwzględnieniem dyskontowania.

Zgodnie z MSSF 9 strata oczekiwana jest kalkulowana jako średnia ważona prawdopodobieństwem z kilku scenariuszy makroekonomicznych o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia. W użyciu pozostają dotychczasowe modele PD, LGD i EAD zbudowane dla potrzeb kalkulacji wymogów kapitałowych według metody AIRB. Jednak dla potrzeb tworzenia rezerw według MSSF 9 parametry tych modeli zostały skalibrowane według podejścia PIT („point-in-time”) i zaprognozowane w perspektywie 30 lat. W parametrze EAD uwzględniono harmonogramy spłat zgodnie z umowami kredytowymi.

Definicja utraty wartości (niewykonania zobowiązania) oraz przesłanki i dowody utraty wartości pozostają bez zmian.

Bank identyfikuje istotny wzrost ryzyka (kwalifikacja do Etapu 2) na podstawie następujących sygnałów:

- Znaczący wzrost parametru PD w całym okresie życia ekspozycji („lifetime”) określonego na datę sprawozdawczą w stosunku do PD „lifetime” z daty początkowego ujęcia w perspektywie całego okresu pozostałego od daty sprawozdawczej do daty zapadalności,
- Fakt nadania udogodnienia (forbearance),
- Restrukturyzacja bez rozpoznania utraty wartości – Ratingi 17/18/19,
- Opóźnienie w spłacie zaangażowania powyżej 30 dni,
- Klient posiada kredyt hipoteczny w CHF w innym banku.

### Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego

W ramach ograniczania ryzyka kredytowego Bank wykorzystuje zabezpieczenia hipoteczne z uzyskanym wpisem hipotecznym dla celów klasyfikacji ekspozycji do klas ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomości oraz stosowania preferencyjnej wagi ryzyka.

Ustanowione zabezpieczenia spełniają następującą rolę:

- finansową:
  - mają ograniczyć straty na ekspozycji kredytowej w przypadku materializacji ryzyka kredytowego tzn. zaprzestania regulowania umownych zobowiązań przez dłużnika,
  - mogą być uwzględniane w procesie szacowania wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe oraz szacowania rezerw kolektywnych dla portfela kredytowego z tytułu utraty wartości aktywów, jeśli spełniają warunki określone w regulacjach bankowych dotyczących zabezpieczeń. Przypisane poszczególnym kategoriom zabezpieczeń stopy odzysku, zostały wyznaczone na podstawie odpowiedniego modelu LGD,
- pozafinansową:
  - zwiększają uprawnienia kontrolne Banku jako wierzyciela przez ograniczenie możliwości dysponowania przez dostawcę zabezpieczenia majątkiem obciążonym na rzecz Banku,
  - wzmacniają pozycję negocjacyjną Banku w stosunku do dłużnika (klienta), innych wierzycieli dłużnika i dostawcy zabezpieczenia.

W Banku identyfikowane są zabezpieczenia rzeczowe - umożliwiające odzyskanie wierzytelności przez Bank, w przypadku niewykonania zobowiązania przez klienta, w drodze upłynnienia określonego składnika aktywów dostawcy zabezpieczenia - ochrona kredytowa rzeczywista.

Bank stosuje technikę ograniczania ryzyka kredytowego w postaci ochrony kredytowej rzeczywistej związanej z zabezpieczeniami rzeczowymi.

Regulacje Banku w zakresie zabezpieczeń zawierają m.in.:

- wskazanie kryteriów dotyczących uznawania zabezpieczeń w procesie kalkulacji wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe,
- określenie generalnych zasad, którymi Bank kieruje się przy wyborze zabezpieczeń, z uwzględnieniem poziomu akceptowalnego ryzyka kredytowego,

- określenie szczegółowych zasad dla poszczególnych rodzajów zabezpieczeń rzeczowych uczestniczących w szacowaniu odzysków (m.in. w zakresie ustalania wartości zabezpieczenia, wymogów w zakresie ubezpieczenia przedmiotu zabezpieczenia rzeczowego).

Ponadto regulacje Banku w zakresie zabezpieczeń uwzględniają szczególnie te aspekty Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r., które dotyczą kwestii stosowania modeli LGD, pewności prawnej zabezpieczeń i ich monitorowania.

Przed przyjęciem zaangażowania dla każdej nieruchomości będącej zabezpieczeniem ekspozycji kredytowej musi być ustalona bankowo-hipoteczna wartość nieruchomości (BHWN).

Akceptowane formy wycen zabezpieczeń:

- Wartość nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie wierzytelności Banku określa się w formie ekspertyzy bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości,
- Ekspertyzy BHWN muszą być wykonane zgodnie z zasadami opisanymi w Ustawie o bankach hipotecznych i listach zastawnych, Rekomendacji „F” KNF i Regulaminu ustalania bankowo hipotecznej wartości nieruchomości.

Akceptowane są następujące rodzaje dokumentów dotyczące wartości nieruchomości:

- ekspertyza bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości wykonana przez upoważnionego pracownika Banku w tym Uproszczona ekspertyza BHWN.

Szczegółowe zasady ustalania BHWN zawiera Regulamin ustalania BHWN oraz Instrukcja ustalania BHWN.

Procesowi monitoringu i aktualizacji wartości podlegają nieruchomości mieszkalne stanowiące zabezpieczenie kredytów. Zgodnie z treścią art. 208 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r warunkiem uznania zabezpieczenia na nieruchomości mieszkalnej jest regularne, nie rzadziej niż co trzy lata monitorowanie wartości nieruchomości.

## Informacje ilościowe w zakresie ryzyka kredytowego

Korekty z tytułu ryzyka kredytowego

Poniższe tabele prezentują szczegółowe informacje ilościowe w zakresie korekt z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z wymaganiami zawartymi w art. 442 Rozporządzenia 575/2013 i Wytycznych EBA/GL/2016/11:

- EU CR1-A: Jakość kredytowa ekspozycji wg kategorii ekspozycji i instrumentów;
- EU CR1-B: Jakość kredytowa ekspozycji wg rodzaju branży lub kontrahenta;
- EU CR1-C: Jakość kredytowa ekspozycji wg rozmieszczenia geograficznego – wszystkie ekspozycje ING Banku Hipotecznego S.A. stanowią ekspozycje krajowe (Polska), dlatego odstąpiono od przygotowania zestawienia tabelarycznego, zawierającego analogiczną informację;
- EU CR1-E: Ekspozycje niepracujące i zaniechane – według stanu na dzień 30.06.2019 r. w ING Banku Hipotecznym S.A. nie wystąpiły ekspozycje niepracujące i zaniechane, dlatego odstąpiono od przygotowania zestawienia tabelarycznego, zawierającego analogiczną informację;

- EU CR2-A: Zmiany stanu korekt z tytułu ogólnego i szczególnego ryzyka kredytowego;
- EU CR4: Metoda standardowa – skutki ekspozycji na ryzyko kredytowe i ograniczenia ryzyka kredytowego (CRM);
- EU CR5: Metoda standardowa.

### Jakość kredytowa ekspozycji według kategorii ekspozycji i instrumentów

	a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)
	Wartości bilansowe brutto						
	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Ekspozycje, których nie dotyczy niewykonanie zobowiązania	Korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	Korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego	Skumulowane umorzenia	Narzuty wynikające z korekt z tytułu ryzyka kredytowego w okresie	Wartości netto (a+b-c-d)
Rządy centralne lub banki centralne		180 193,1					180 193,1
Instytucje		369 682,8					369 682,8
Detaliczne		1 117 830,7					1 117 830,7
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości		203 083,8					203 083,8
Inne ekspozycje		2 024,7					2 024,7
<b>Metoda standardowa ogółem</b>		<b>1 872 815,1</b>					<b>1 872 815,1</b>
<b>Łącznie</b>		<b>1 872 815,1</b>					<b>1 872 815,1</b>
W tym: Pożyczki		1 690 597,3					1 690 597,3
W tym: Dłużne papiery wartościowe		177 709,6					177 709,6

### Jakość kredytowa ekspozycji według rodzaju kontrahenta lub branży

	a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)
	Wartości bilansowe brutto						
	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Ekspozycje, których nie dotyczy niewykonanie zobowiązania	Korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	Korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego	Skumulowane umorzenia	Narzuty wynikające z korekt z tytułu ryzyka kredytowego	Wartości netto (a+b-c-d)
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		369 682,8					369 682,8
Administracja publiczna i obrony; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne		180 193,1					180 193,1
Inne*		1 322 939,2					1 322 939,2
<b>Łącznie</b>		<b>1 872 815,1</b>					<b>1 872 815,1</b>

\* W tym 1 320,9 tys. zł stanowią ekspozycje wobec klientów detalicznych (osoby fizyczne).

## Zmiany stanu korekt z tytułu ogólnego i szczególnego ryzyka kredytowego

	a)	b)
	Skumulowana korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	Skumulowana korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego
<b>Saldo początkowe</b>	<b>0,0</b>	
Zwiększenia wynikające z kwot odpisanych z tytułu szacowanych strat kredytowych w danym okresie	-254,8	
<b>Saldo końcowe*</b>	<b>-254,8</b>	

\*) Saldo na 30.06.2019 zawiera zmiany stanu korekt za I półrocze 2019. Kalkulacja RWA uwzględnia stan rezerw na 31.12.2018, w którym ING Bank Hipoteczny S.A. nie prowadził działalności operacyjnej.

## Metoda standardowa – ekspozycja na ryzyko kredytowe i efekty ograniczania ryzyka kredytowego

	a)	b)	c)	d)	e)	f)
	Ekspozycje przed zastosowaniem współczynników konwersji kredytowej i ograniczeniem ryzyka kredytowego		Ekspozycje po zastosowaniu współczynników konwersji kredytowej i ograniczeniu ryzyka kredytowego		Aktywa ważone ryzykiem i ich zageszczenie	
Kategorie ekspozycji	Kwota bilansowa	Kwota pozabilansowa	Kwota bilansowa	Kwota pozabilansowa	Aktywa ważone ryzykiem	Zageszczenie aktywów ważonych ryzykiem
Rządy centralne lub banki centralne	180 193,1		180 193,1		6 208,8	3%
Instytucje	369 682,8		369 682,8		73 936,6	20%
Detaliczne	1 117 830,7		1 117 830,7		838 373,0	75%
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	203 083,8		203 083,8		71 079,3	35%
Inne pozycje	2 024,7		2 024,7		2 024,7	100%
<b>Łącznie</b>	<b>1 872 815,1</b>	<b>0,0</b>	<b>1 872 815,1</b>	<b>0,0</b>	<b>991 622,4</b>	<b>53%</b>

## Metoda standardowa – wagi ryzyka

	Waga ryzyka						Łącznie
Kategorie ekspozycji	0%	20%	35%	75%	100%	250%	
Rządy centralne lub banki centralne	177 709,6					2 483,5	<b>180 193,1</b>
Instytucje		369 682,8					<b>369 682,8</b>
Detaliczne			1 117 830,7				<b>1 117 830,7</b>
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości			203 083,8				<b>203 083,8</b>
Inne pozycje					2 024,7		<b>2 024,7</b>
<b>Łącznie</b>	<b>177 709,6</b>	<b>369 682,8</b>	<b>203 083,8</b>	<b>1 117 830,7</b>	<b>2 024,7</b>	<b>2 483,5</b>	<b>1 872 815,1</b>

### 5.30. Ryzyko płynności i finansowania

Ryzyko płynności i finansowania jest rozumiane przez Bank jako ryzyko polegające na niemożności spełnienia, przy racjonalnej cenie, zobowiązań pieniężnych wynikających z pozycji bilansowych i pozabilansowych. Bank utrzymuje płynność w taki sposób, aby zobowiązania pieniężne Banku mogły być zawsze realizowane przy pomocy dostępnych środków, wpływów z zapadających transakcji, dostępnych źródeł finansowania po cenach rynkowych lub z likwidacji zbywalnych aktywów. Ryzyko płynności jest dla Banku ryzykiem istotnym.

Rada Nadzorcza Banku pełni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności poprzez akceptację ogólnego poziomu apetytu na ryzyko oraz kwartalną analizę raportów w zakresie ryzyka płynności Banku.

Zarząd Banku odpowiada za:

- ustanowienie strategii w zakresie ryzyka płynności i finansowania, docelowej pozycji płynnościowej, metod jej finansowania oraz profilu ryzyka płynności,
- ustanowienie akceptowanego poziomu ryzyka (apetytu na ryzyko), tolerancji ryzyka płynności i przedstawienie go do zatwierdzenia Radzie Nadzorczej,
- akceptacja polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania i istotnych zmian w polityce, w tym w szczególności limitów dostosowanych do ogólnego poziomu akceptowanego ryzyka zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą,
- zapewnianie alokacji odpowiednich zasobów ludzkich oraz zasobów teleinformatycznych w celu realizacji procesu zarządzania ryzykiem płynności.

Ryzyko płynności strukturalnej jest transferowane do jednostki Skarbu i tam zarządzane. Jednostka Skarbu odpowiada za operacyjne zarządzanie płynnością krótkoterminową.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO) nadzoruje i monitoruje poziom ryzyka płynności jak również strukturę finansowania Banku. ALCO zarządza buforem płynności w ramach odpowiednich limitów zatwierdzonych przez Zarząd; działania operacyjne w tym zakresie są delegowane do jednostki Skarbu.

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- nadzorcze normy płynności NBP (M3, M4),
- wskaźnik pokrycia płynności krótkoterminowej (LCR),
- wskaźnik stabilnego finansowania (NSFR),
- luka płynności strukturalnej,
- okres przetrwania w sytuacji stresowej.

W pierwszym półroczu 2019 roku Bank nie odnotował przekroczeń limitów na ryzyko płynności. Podstawowe miary płynności na dzień 30 czerwca 2019 roku kształtowały się na następujących poziomach:

Miara ryzyka	Stan na 30.06.2019	Limit nadzorczy
M3	68,68	>1



M4	1,05	>1
LCR	149%	>100%

Bank okresowo przeprowadza prognozy głównych miar ryzyka płynności, w szczególności każdorazowo przed nabyciem portfela wierzytelności hipotecznych.

Na dzień 30 czerwca 2019 roku nabywanie portfela wierzytelności jest finansowane głównie kredytem z podmiotu dominującego. Pierwsza emisja listów zastawnych jest planowana na wrzesień 2019 roku.

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty tygodniowe, miesięczne oraz kwartalne są prezentowane na posiedzeniach Zarządu. Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami otrzymuje odpowiednie informacje w trybie miesięcznym a Rada Nadzorcza w trybie kwartalnym.

### 5.31. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest rozumiane w Banku szeroko i uwzględnia wrażliwość pozycji Banku na zmiany parametrów rynkowych oraz zachowania klientów. Wrażliwość obejmuje zarówno zmiany wyników ekonomicznych oraz przedstawianych, we właściwych sprawozdaniach, wyników finansowych jak również zmiany poziomów pokrycia wymogów regulacyjnych i kapitału ekonomicznego. Stopy rynkowe obejmują stopy procentowe, kursy wymiany walutowej oraz ceny papierów wartościowych. Zachowanie klientów dotyczą możliwości przedpłat, spłat po terminie lub braku spłat kredytów hipotecznych w portfelu Banku.

Limity na ryzyko rynkowe są akceptowane przez Zarząd Banku i są zgodne z ogólnym poziomem apetytu na ryzyko akceptowanym przez Radę Nadzorczą Banku. Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami realizuje strategię zarządzania ryzykiem rynkowym oraz nadzoruje i monitoruje poziom ryzyka rynkowego w Banku.

Ryzyko rynkowe jest transferowane do jednostki Skarbu, gdzie jest zarządzane w ramach przyjętych limitów.

Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest uznawane za ryzyko istotne. Bank wykorzystuje następujące miary ryzyka stopy procentowej:

- miara wrażliwości (BPV),
- dochód narażony na ryzyko (NIIaR),
- wartość ekonomiczna kapitału narażona na ryzyko (EVEaR),
- miary wrażliwości portfela papierów wartościowych.

W pierwszym półroczu 2019 roku Bank nie odnotował przekroczeń limitów na ryzyko stopy procentowej. Podstawowe miary na dzień 30 czerwca 2019 roku kształtowały się na następujących poziomach:

Miara ryzyka	Stan na 30 czerwca
BPV	17,6
NIIaR	436,0
EVEaR do funduszy własnych	0,49%

Bank nie utrzymuje znaczących pozycji w walutach obcych. Na dzień 30 czerwca 2019 roku ryzyko walutowe jest uznawane za nieistotne.

### 5.32. Zarządzanie Ryzykiem Modeli

Zgodnie z definicją ryzyka modeli przyjętą przez Bank ryzyko modeli to potencjalna strata, jaką może ponieść Bank, w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wykorzystywanych przez Bank w procesach wewnętrznych, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli.

Proces zarządzania ryzykiem modeli w ING Banku Hipotecznym S.A. jest zgodny z rozwiązaniami stosowanymi w ramach Grupy ING z uwzględnieniem skali i profilu prowadzonej przez Bank działalności.

Wykorzystywane w Banku modele podlegały kwartalnym przeglądom i ocenie stopnia narażenia na ryzyko modeli, a także przeglądowi istotności modeli. Walidacja modeli była prowadzona zgodnie z planem, a raporty walidacyjne prezentowane były odpowiednim Komitetom dedykowanym poszczególnym modelom. Na posiedzeniach Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku prezentowane były cyklicznie raporty podsumowujące z obszaru walidacji.

W I półroczu 2019 ryzyko modeli w ujęciu zagregowanym pozostawało poniżej przyjętego w Banku poziomu tolerancji na ten rodzaj ryzyka.

### 5.33. Ryzyko Operacyjne

ING Bank Hipoteczny SA zarządza ryzykiem operacyjnym kierując się wymogami wynikającymi z przepisów prawa, rekomendacjami i uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego i innych regulatorów.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym został opracowany zgodnie z zasadą proporcjonalności tzn. z uwzględnieniem charakteru, skali i złożoności działalności, a także istotności procesów oraz profilu ryzyka operacyjnego Banku. Dotyczy on wszystkich sfer działalności Banku i stanowi spójną, stałą praktykę obejmującą następujące elementy:

- identyfikację i ocenę ryzyka,
- ograniczanie ryzyka,
- wykonywanie kontroli,
- monitorowanie i zapewnienie jakości.

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym w Banku sprawuje Rada Nadzorcza Banku, która na podstawie okresowej informacji zarządczej, dokonuje oceny efektywności działań w tym zakresie.

Zarząd Banku po uzyskaniu zgody Rady Nadzorczej określa strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym, wprowadzając spójny pakiet wewnętrznych dokumentów normatywnych regulujących zakres, zasady i obowiązki pracowników Banku w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym.



Pomiar ryzyka operacyjnego w ING Banku Hipotecznym SA ma na celu określenie skali oraz profilu zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka.

W pierwszym półroczu 2019 roku ryzyko niefinansowe kształtowało się na akceptowalnym poziomie, a jego rozkład wynika z rozpoczętego dopiero co cyklu Identyfikacji i oceny ryzyka (RIA) oraz relatywnie krótkiego okresu działalności ING BH. W tym okresie ING Bank Hipoteczny SA nie odnotował również żadnych strat z tytułu ryzyka operacyjnego.

Poziom ryzyka operacyjnego jest raportowany regularnie co miesiąc w ramach cyklicznej informacji zarządczej za pomocą Raportu o stanie ryzyka (NFRD) na posiedzeniach Komitetu Ryzyka Niefinansowego (NFRC), w skład którego wchodzić wszyscy członkowie Zarządu ING Banku Hipotecznego.

Na potrzeby wymogu kapitału regulacyjnego na ryzyko operacyjne ING Bank Hipoteczny SA stosuje aktualnie metodologię BIA.

Przewidziany Deklaracją apetytu na ryzyko (RAS) w 2019 roku limit oczekiwanych strat z tytułu ryzyka niefinansowego (ELT) do końca pierwszego półroczu 2019 roku został wykorzystany w 32 %. Poziom zidentyfikowanych w procesie identyfikacji i oceny ryzyka rekomendacji nie przekracza akceptowalnego. W pierwszym półroczu br. nie odnotowano także strat z tytułu wystąpienia zdarzeń ryzyka operacyjnego (incydentów).

Działania zarządcze podejmowane są w przypadku, gdy poziom ryzyka operacyjnego w ING BH osiągnie stan wysoki albo krytyczny.

Podnosząc dojrzałość organizacyjną doskonalimy rozwiązania i systemy pozwalające zapewnić w ING BH szeroko rozumiane bezpieczeństwo.

Program działalności ING BH obejmuje również powierzenie czynności zleczanych do realizacji podmiotom trzecim na zasadach outsourcingu.

Istotnym przykładem są tutaj czynności zlecone do ING Banku Śląskiego S.A., która to relacja jest przedmiotem szczególnego monitorowania pod kątem jakości świadczonej usługi oraz ryzyk z tym związanych, w tym ryzyka zakłócenia ciągłości działania.

Zlecanie działalności na zewnątrz umożliwia redukcję ryzyka poprzez transfer niektórych czynności związanych z działalnością bankową do innej instytucji, posiadającej większe doświadczenie i lepszą infrastrukturę do prowadzenia danej działalności z uwagi na skalę, w jakiej prowadzi tę działalność. ING BH odpowiada za czynności zlecone tak, jakby sam je wykonywał, a decyzje co do faktu oraz sposobu ich realizacji podejmowane są w ING BH.

Aktualnie ING BH jest w procesie przygotowania do zapewnienia zgodności z nowymi wytycznymi EBA (European Banking Authority) w zakresie outsourcingu (EBA Draft Guidelines on outsourcing arrangements), które wejdą w życie z dniem 30 września 2019 roku.

### 5.34. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności (ryzyko compliance) w ING Banku Hipotecznym S.A. rozumiane jest jako ryzyko skutków nieprzestrzegania w procesach funkcjonujących w Banku: przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, obejmujące w szczególności:

- a) brak zgodności wynikający z braku wdrożenia w regulacjach wewnętrznych wymogów regulacji zewnętrznych dotyczących instytucji finansowych: przepisów prawa powszechnie obowiązującego, rekomendacji organów nadzoru, orzeczeń i decyzji wiążących Bank na podstawie prawa, zaakceptowanych kodeksów postępowania,
- b) brak zgodności wynikający z nieefektywności mechanizmów kontrolnych zdefiniowanych w politykach i procedurach bankowych w kluczowych obszarach ryzyka braku zgodności, w tym w obszarze działań Komórki ds. Zgodności,
- c) inne zidentyfikowane niezgodności z zakresu prawa powszechnie obowiązującego dotyczącego instytucji finansowych.

Konsekwencjami zmaterializowania się ryzyka compliance mogą być: pogorszenie reputacji lub straty wynikające z roszczeń prawnych, kar finansowych lub innego rodzaju sankcji nałożonych przez regulatorów.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności jest zorganizowane w sposób zapewniający zarządzanie nim na trzech niezależnych poziomach (liniach obrony).

Jednostki I linii obrony odpowiedzialne są za zapewnienie zgodności realizowanych zadań z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi, w tym za identyfikację i ocenę - przy wsparciu jednostek organizacyjnych II linii obrony - ryzyka braku zgodności dla swoich procesów, jak również kontrolę oraz zarządzanie tym ryzykiem obejmujące projektowanie, wdrażanie i realizację mechanizmów kontrolnych.

Rolą Komórki ds. Zgodności jako wiodącej jednostki II linii obrony w obszarze ryzyka braku zgodności jest w szczególności wsparcie jednostek I linii obrony w procesie identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności (niezależna analiza / polemika) oraz zatwierdzanie ich wyników, kontrola, niezależne monitorowanie jak również kompleksowe raportowanie wyników dotyczących identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania ryzyka braku zgodności, w oparciu o wyniki realizacji własnych działań oraz informacje otrzymywane od pozostałych jednostek I i II linii obrony.

Stanowisko Audytora Wewnętrznego (III linia obrony) zapewnia niezależną i obiektywną ocenę skuteczności wewnętrznych mechanizmów kontroli.

W związku z uruchomieniem działalności operacyjnej Banku w styczniu 2019 r., działania podejmowane celem ograniczania ryzyka braku zgodności w Banku koncentrowały się w szczególności na identyfikacji i ocenie ryzyka generowanego w ramach kluczowych procesów Banku, w tym, ocenie adekwatności przyjętych mechanizmów kontrolnych, z uwzględnieniem zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym i regulacyjno-prawnym, uruchomieniu programów uświadamiających i szkoleniowych, jak również raportowaniu w zakresie zidentyfikowanych luk (w tym, w ramach czynności weryfikacji bieżącej) i podjętych w związku z nimi działań.

## 5.35. Ryzyko biznesowe

W ramach ryzyka biznesowego jako istotne Bank identyfikuje ryzyko makroekonomiczne. Identyfikacja ryzyka makroekonomicznego ma na celu zabezpieczenie Banku przed niekorzystną zmianą czynników makroekonomicznych. Bank stale monitoruje otoczenie makroekonomiczne odpowiednio dostosowując strategię działania. Zmieniające się parametry rynkowe są uwzględniane w prognozach finansowych. W celu określenia wrażliwości na zmianę parametrów makroekonomicznych Bank stosuje testy warunków skrajnych.

### 5.36. Zarządzanie kapitałem

Proces zarządzania kapitałem prowadzony jest w Banku w oparciu o zaimplementowaną Politykę Zarządzania Kapitałem w ING Banku Hipotecznym S.A., która powstała na bazie obowiązujących przepisów.

Zarządzanie kapitałem w ING Banku Hipotecznym S.A. ma na celu umożliwić i ułatwić rozwój Banku zgodnie z przyjętą strategią i modelem biznesowym, przy zachowaniu w sposób ciągły funduszy własnych na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Banku, z uwzględnieniem wymogów nadzorczych. Ponadto pozwala aktywnie zarządzać kapitałem mając na uwadze wielkość jak i dynamiki zmian, zarówno obecnie jak i w przyszłości.

Nadrzędnym celem tego procesu jest posiadanie wystarczającej i efektywnej kapitalizacji Banku do spełnienia strategii biznesowej i planów rozwojowych sformułowanych w planach finansowych, przy jednoczesnym spełnianiu wszystkich wewnętrznych i zewnętrznych wymogów kapitałowych. Oznacza to elastyczność finansową w obecnym i przyszłym otoczeniu w celu dostosowania do zmieniających się warunków rynkowych i regulacyjnych. W tym względzie działania z zakresu zarządzania kapitałem wykorzystują dostępne kapitałowe instrumenty i transakcje zarówno w scenariuszu bazowym jak również w scenariuszu szokowym.

Zachowanie odpowiedniego poziomu adekwatności kapitałowej regulują przepisy zewnętrzne. Główne ograniczenia kapitałowe wynikają z wewnętrznej odporności na ryzyko ocenianej m.in. w testach warunków skrajnych, wymagań nadzorczych (SREP), regulacyjnych minimalnych poziomów współczynników kapitałowych i dźwigni oraz wewnętrznego apetytu na ryzyko.

Zarządzanie to obejmuje:

- **Filar I:** minimalne wymogi kapitałowe określone w przepisach,
- **Filar II:** kapitał wewnętrzny, wyznaczony za pomocą modeli własnych Banku, dla rodzajów ryzyka uznanych za istotne oraz trwale istotne.

W ramach zarządzania kapitałem Bank:

- a) planuje kapitał wewnętrzny i wymóg kapitałowy oraz fundusze własne
- b) ustala limity wewnętrzne w celu ograniczania generowanych wymogów kapitałowych oraz kapitału wewnętrznego;
- c) monitoruje potencjalne zagrożenia dla adekwatności kapitałowej
- d) prowadzi identyfikację i ocenę istotności rodzajów ryzyka występujących w jego działalności;
- e) prowadzi działania mające na celu szacowanie i monitorowanie kapitału wewnętrznego, wymogu kapitałowego oraz funduszy własnych;

- f) dokonuje alokacji kapitału wewnętrznego;
- g) prowadzi politykę dywidendową wynikającą z długoterminowego celu kapitałowego oraz preferowanej struktury kapitału,
- h) przygotowuje awaryjne plany kapitałowe definiujące kroki postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia spadku adekwatności kapitałowej poniżej poziomów „niedopuszczalnych”;
- i) prowadzi analizy wpływu czynników makroekonomicznych na adekwatność kapitałową zgodnie z „Polityką przeprowadzania testów warunków skrajnych w ING Banku Hipotecznym S.A.”.

Na 30 czerwca 2019 roku łączny współczynnik kapitałowy Banku wyniósł 25,78%.

Ujawnienia dotyczące Filara II: kapitał wewnętrzny zaprezentowane zostały w Sprawozdaniu Zarządu z działalności ING Banku Hipotecznego S.A.

### 5.37. Łączny współczynnik kapitałowy

Fundusze własne Banku na potrzeby adekwatności kapitałowej składają się wyłącznie z funduszy podstawowych Tier I (CET 1) i zostały wyznaczone zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe oraz postanowieniami Rozporządzenia CRR oraz powiązаныmi regulacjami.

Równocześnie, zgodnie z Rozporządzeniem CRR Bank wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych dla następujących rodzajów ryzyka:

- z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej (CVA) – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka rozliczenia i dostawy – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka operacyjnego – metodą wskaźnika bazowego (BIA),
- z tytułu ryzyka rynkowego (ryzyko walutowe) – metodą podstawową.

Bank uzyskał zgodę Nadzorczy na prowadzenie działalności w styczniu 2019 r. Dlatego też poniższe zestawienia nie pokazują wartości porównawczych dla okresów wcześniejszych.

Na 30 czerwca 2019 roku Bank wykazuje zerowe wartości dla wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej, rozliczenia i dostawy oraz rynkowego. W związku z powyższym na łączny wymóg w zakresie funduszy własnych na datę przedmiotowego sprawozdania składał się wymóg z tytułu ryzyka kredytowego oraz operacyjnego.

	stan na 30.06.2019
<b>Fundusze własne</b>	<b>265 923,1</b>
<b>A. Kapitały własne ze sprawozdania z sytuacji finansowej,<sup>1)</sup> w tym:</b>	<b>268 260,4</b>
A.I. Kapitały własne ujęte w funduszach własnych, w tym:	268 260,4
Kapitał akcyjny	210 000,0
Kapitał zapasowy – agio	69 570,5
Kapitał zapasowy - wynik z lat ubiegłych	-7 379,4

Wynik bieżącego okresu	-3 636,6
Skumulowane inne całkowite dochody - papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody <sup>1)</sup>	16,0
Skumulowane inne całkowite dochody - zyski i straty aktuarialne <sup>1)</sup>	-310,1
<b>B. Pozostałe składniki (pomniejszenia i zwiększenia) funduszy własnych, w tym:</b>	<b>-2 337,3</b>
Wartości niematerialne	-2 312,6
Skumulowane inne całkowite dochody - korekta wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny <sup>1)</sup>	-24,8
<b>Fundusze własne przyjęte do kalkulacji łącznego współczynnika kapitałowego (A.I. + B), w tym:</b>	<b>265 923,1</b>
Kapitał podstawowy Tier I	265 923,1
<b>Aktywa ważone ryzykiem, w tym:</b>	<b>1 031 652,4</b>
z tytułu ryzyka kredytowego	991 622,4
z tytułu ryzyka operacyjnego	40 030,0
<b>Łączne wymogi kapitałowe</b>	<b>82 532,2</b>
<b>Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)</b>	<b>25,78%</b>
minimalny wymagany poziom	8%
nadwyżka wskaźnika TCR (p.p.)	183 390,9
<b>Współczynnik kapitału Tier I (T1)</b>	<b>25,78%</b>
minimalny wymagany poziom	6%
nadwyżka wskaźnika T1 (p.p.)	204 024,0
<b>Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1)</b>	<b>25,78%</b>
minimalny wymagany poziom	4,5%
nadwyżka wskaźnika CET1 (p.p.)	219 498,7

1) Wartość kapitałów własnych ze sprawozdania z sytuacji finansowej różni się od wartości podanej w punktach A oraz A.I. niniejszej noty o 24,8 tys. zł ze względu na prezentację korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny (tzw. AVA) w punkcie B niniejszej noty.

Poniżej Bank prezentuje wartości aktywów ważonych ryzykiem (RWA – Risk Weighted Assets) wraz z wymogami w zakresie funduszy własnych oraz podziałem na poszczególne klasy ekspozycji:

	Wartość ekspozycji brutto	Wartość ekspozycji netto <sup>2)</sup>	Aktywa ważone ryzykiem (RWA)	Wymóg w zakresie funduszy własnych
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	180 186,8	180 186,8	6 208,8	496,7
Ekspozycje wobec instytucji	369 682,8	369 682,8	73 936,6	5 914,9
Ekspozycje detaliczne <sup>1)</sup>	1 117 830,7	1 117 830,7	838 373,0	67 069,8
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	203 083,8	203 083,8	71 079,3	5 686,3
Inne ekspozycje	2 024,7	2 024,7	2 024,7	162,0
<b>Razem</b>	<b>1 872 808,8</b>	<b>1 872 808,8</b>	<b>991 622,4</b>	<b>79 329,8</b>

<sup>1)</sup> Ekspozycje nie w pełni zabezpieczone, które są w tzw. okresie przejściowym, tj. do czasu ustanowienia zabezpieczenia lub przekraczają 80% BHWN.

<sup>2)</sup> Wartość ekspozycji bilansowych i ekwiwalentu bilansowego zobowiązań i transakcji warunkowych, po uwzględnieniu korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego

### 5.38. Bufory kapitałowe

Zgodnie z Ustawą o nadzorze makroostrożnościowym transponującą przepisy Dyrektywy CRD oraz Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z 1 września 2017 r. w sprawie bufora ryzyka systemowego (Dz. U. z 2017, poz. 1776) Bank zobowiązany jest do utrzymywania współczynników kapitałowych uwzględniających bufory kapitałowe w wysokości:

- łączny współczynnik kapitałowy (TCR) = 8% + wymóg połączzonego bufora,
- współczynnik kapitału Tier I (T1) = 6% + wymóg połączzonego bufora,
- współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1) = 4,5% + wymóg połączzonego bufora,

gdzie wymóg połączzonego bufora stanowi sumę obowiązujących buforów, tj.:

- bufora zabezpieczającego w wysokości 2,5%,
- bufora antycyklicznego w wysokości 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP,
- bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym określanego w drodze indywidualnej decyzji KNF. ING Bank Hipoteczny SA nie został przez KNF uznany za inną instytucję o znaczeniu systemowym, w związku z czym nie ma obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych z tego tytułu,
- bufora ryzyka systemowego w wysokości 3%.

Jednocześnie zgodnie z przepisami wynikającymi z art. 138 ust. 1 pkt. 2a ustawy Prawo bankowe Komisja Nadzoru Finansowego może w ramach nadzoru nałożyć na Bank wymóg utrzymywania dodatkowych funduszy własnych (add-on), w szczególności w przypadkach określonych w wyżej wskazanych przepisach.

Bank nie jest zobowiązany do utrzymywania dodatkowych wymogów.

### 5.39. Dźwignia finansowa

Proces Zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej prowadzony jest w Banku w oparciu o Politykę zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej w ING Banku Hipotecznym S.A. wdrażającą w szczególności wymogi wynikające z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE (CRR). Polityka reguluje zarządzanie ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej (ang. Leverage Ratio - LR) w ING Banku Hipotecznym S.A.

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej rozumiane jest jako ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Dźwignia finansowa (LR) oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych – wielkość posiadanych przez Bank aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub

dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Bank kalkuluje poziom dźwigni finansowej zgodnie z Rozporządzeniem CRR.

Poziom wskaźnika dźwigni finansowej podlega bieżącemu monitorowaniu. Bank przyjmuje za bezpieczny i nie wymagający podejmowania dodatkowych działań poziomy wskaźnika przewyższający poziom 5%.

Na 30 czerwca 2019 r. współczynnik dźwigni finansowej kształtował się powyżej rekomendowanego przez Komitet Bazylejski poziomu 3% dla banków oraz wewnętrznie wyznaczonego limitu.

### Dźwignia finansowa

		Stan na
		30.06.2019
Wsółczynnik dźwigni finansowej (LR)		14,12%

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe ING Banku Hipotecznego S.A. za okres od 26 lutego 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku liczy 79 kolejno ponumerowanych stron.

## **PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU ING BANKU HIPOTECZNEGO S.A.**

2019-08-13 **Mirosław Boda**  
Prezes Zarządu

.....

2019-08-13 **Jacek Frejlich**  
Wiceprezes Zarządu

.....

2019-08-13 **Roman Telepko**  
Wiceprezes Zarządu

.....

## **PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH**

2019-08-13 **Agnieszka Kukuczka**  
Główny Księgowy

.....